

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE MEHELSESTEENWEG 111 TE RUMST (PROV. ANTWERPEN)

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 911

Rapport opgemaakt door: Daan Broeckmans

Mevrouwhofstraat 1a

2630 Aartselaar

maart 2019

Dossiernr. 25689

OE: 2019B350

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Mechelsesteenweg 111 te Rumst (prov. Antwerpen)

Auteur

Daan Broeckmans

Projectnummer

- 25689 (intern)
- 2019B350 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Hasselt, maart 2019

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 911

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template		

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
V0	8 maart 2019	Interne draft
V1		Externe draft
V2		Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Verslag van Resultaten	7
1	Inleiding	7
1.1	Thesaurus	7
1.2	Administratieve gegevens	7
1.3	Doel van het onderzoek	8
1.4	Aanleiding van het onderzoek	8
1.5	Afbakening onderzoeksgebied	8
1.6	Onderzoeksstrategie	10
2	Aard van de bedreiging	11
2.1	Huidige situatie	11
2.2	Toekomstige situatie	14
3	Assessmentrapport: landschappelijke analyse	15
3.1	Topografische situering	15
3.2	Bodemkundige situering	21
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis	26
4.1	Historisch kader	27
4.2	Inventarissen onroerend erfgoed	28
4.3	Cartografische bronnen	32
4.4	Recente landschapsveranderingen	39
5	Besluit	43
5.1	Interpretatie en datering	43
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	43
5.3	Samenvatting	45
6	Kwaliteitscontrole en ondertekening	46
7	Bibliografie	47
7.1	Literaire bronnen	Error! Bookmark not defined.

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropnamen, kleur, 2018) met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.....	9
Figuur 2: GRB-kaart met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.	9
Figuur 3: Kadasterkaart met weergave van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.	10
Figuur 5: Orthofoto (middenschalige winteropname, kleur, 2018) met weergave van de perceelsgrenzen, de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.	11
Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropnamen, kleur, 2018) met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.....	11
Figuur 4: Huidige situatie van het terrein met links het hoofdgebouw van Water-link getrokken van de Mechelsesteenweg in oostelijke richting en rechts een van de vele waterbekkens. (Bron: Google maps 2019 en Initiatiefnemer 2019)	Error! Bookmark not defined.
Figuur 6: Doorsnede van de reinwaterkelder van west naar oost. (Bron: Initiatiefnemer nv 2019)	14
Figuur 7: Inplantingsplan van het terrein met de reinwaterkelder (geel en groen). Het noorden ligt links. (Bron: Initiatiefnemer nv 2019)	15
Figuur 8: Topografische kaart met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.	16
Figuur 9: DHM (1m) met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.....	17
Figuur 10: DHM (1m) met aanduiding van het vergunningsgebied, reinwaterkelder en de hoogteprofielen.	18
Figuur 11: Hoogteprofiel 1 van west naar oost en hoogteprofiel 2 van noord naar zuid.	19
Figuur 12: Hillshade-kaart met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.	20
Figuur 13: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.	21
Figuur 14: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart op GRB-kaart met aanduiding van het vergunningsgebied.....	22
Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het vergunningsgebied (type 3a)...	22
Figuur 16: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart op GRB-kaart met aanduiding van het vergunningsgebied.....	23
Figuur 17: Bodemerosiekaart op GRB met aanduiding van vergunningsgebied.	24
Figuur 18: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het vergunningsgebied.	25
Figuur 19: De erfgoedwaarden op GRB-kaart met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.....	28
Figuur 20: Alle CAI-meldingen in de omgeving van het vergunningsgebied.	29
Figuur 21: Fricxkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.	32
Figuur 22: Ferrariskaart met aanduiding van het vergunningsgebied.....	33
Figuur 23: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het vergunningsgebied.	34
Figuur 24: Vandermaelenkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.	35
Figuur 25: Poppkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.....	36
Figuur 26: Kaart van België (1873) met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.....	37
Figuur 27: Kaart van België met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.	38

Figuur 28: Orthofotomozaïek kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1971) met weergave van het vergunningsgebied.	40
Figuur 29: Orthofotomozaïek kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1989) met weergave van het vergunningsgebied.	40
Figuur 30: Foto van de oude waterbekkens die er nu niet meer staan (Bron: opdrachtgever 2019)	41
Figuur 31: Orthofotomozaïek grootschalig, winteropnamen, panchromatisch (2014) met weergave van vergunningsgebied.	42
Figuur 32: Orthofoto middenschallig, winteropnamen, kleur (2018) met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.....	42

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Antwerpen, Rumst, Mechelsesteenweg, Water-link, waterbekkens, verstoring, vrijgave.

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2019B350
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkeningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- Straat + nr.:	Mechelsesteenweg 111
- Postcode:	2840
- Fusiegemeente:	Rumst
- Land:	België
Lambertcoördinaten 1972 (EPSG:31370)	Xmin: 155.930,92m – 196.029,98m Xmax: 155.990,36m – 196.029,28m Ymin: 155.962,04m – 195.954,70m Ymax: 155.958,74m – 196.101,42m
Kadaster	
- Gemeente:	Rumst
- Afdeling:	1
- Sectie:	A
- Percelen:	383T: partim 381H: partim
Onderzoekstermijn	maart 2019

Tabel 1: Administratieve gegevens van het terrein waarop de archeologienota van toepassing is.

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten en wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn. Tot slot wordt er een inschatting gemaakt van het potentieel tot kennisvermeerdering.

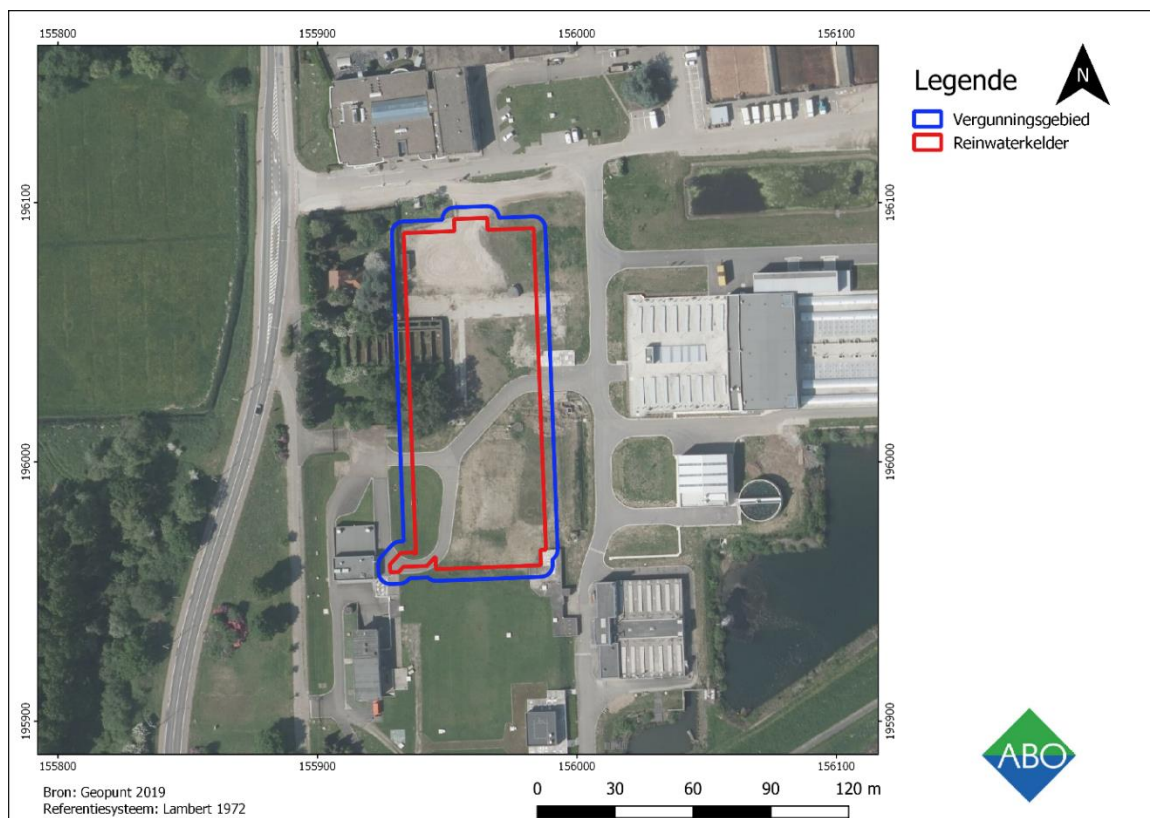
De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

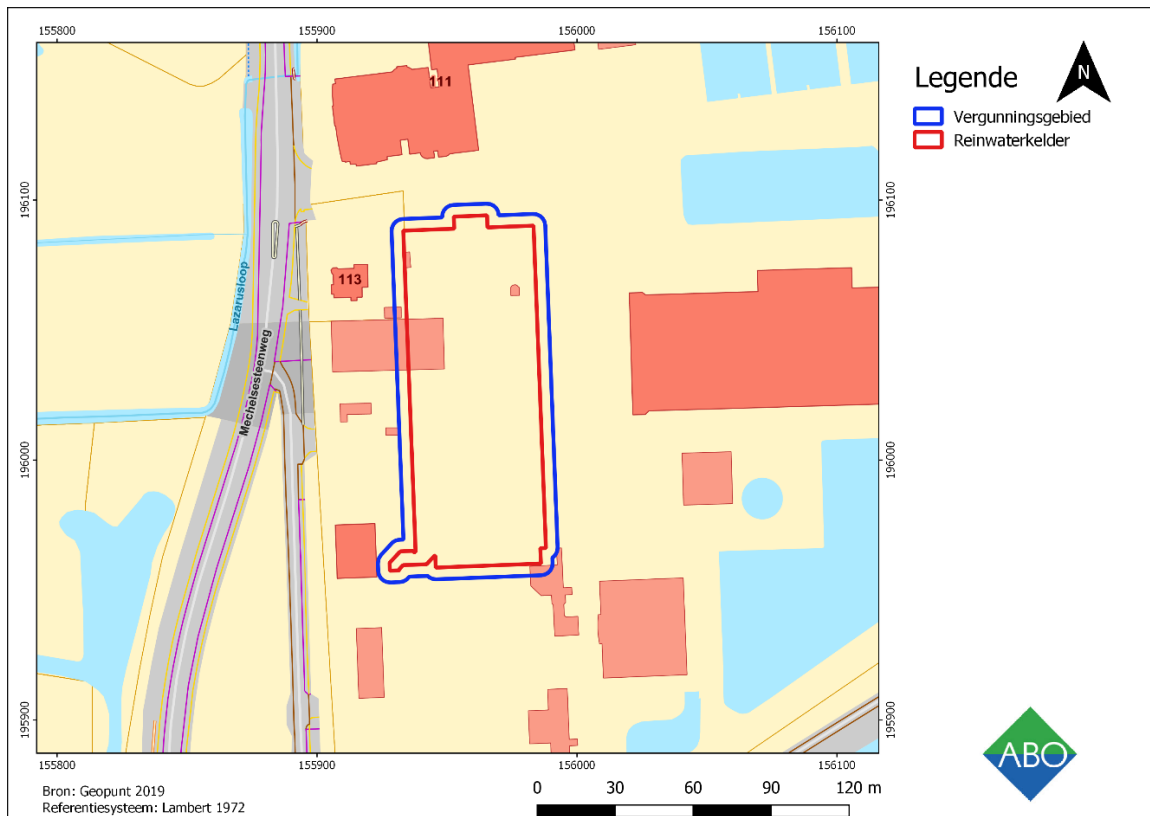
Deze archeologienota kwam tot stand naar aanleiding van de bouw van een reinwaterkelder ter hoogte van de Mechelsesteenweg 111 te Rumst. De beoogde bouwwerken en graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Het onderzoeksgebied ligt buiten woon- of recreatiegebied. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft (ca. 170.000m²) de 3.000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem (ca. 8.400m²) de 1.000 m² overschrijdt moet er, in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet).

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

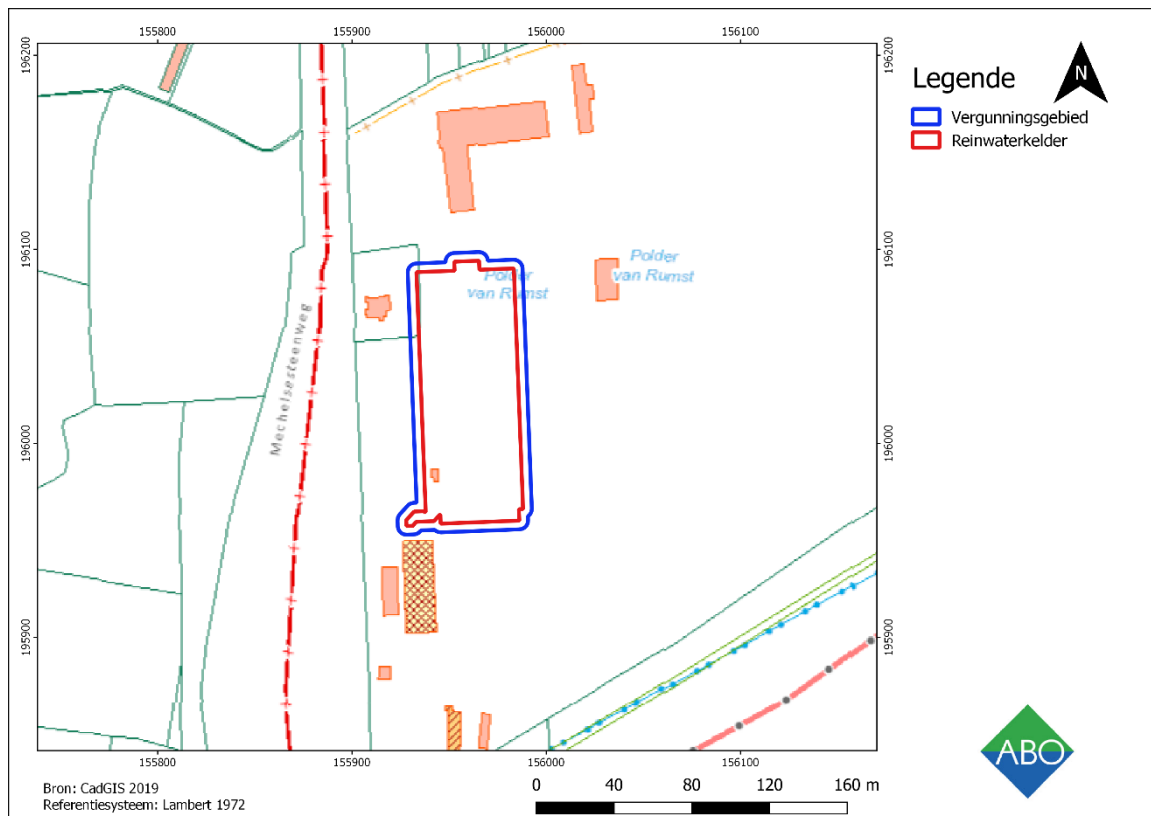
Het vergunningsgebied ligt gedeeltelijk op percelen 383T en 381H. Deze percelen liggen aan de Mechelsesteenweg 111 te Rumst (prov. Antwerpen). De oppervlakte van de percelen samen is ca. 170.000m². Het vergunningsgebied waarop deze nota van toepassing is, ligt binnen deze percelen. De archeologienota heeft dus geen betrekking op de volledige percelen. Op perceel 383T staan industriegebouwen en waterbekkens van Water-link, op perceel 381H staat een huis met tuin. In het zuiden loopt de Nete en het noorden wordt gekenmerkt door woongebied. Het centrum van Rumst ligt op een ruime 2,5km ten westen van het vergunningsgebied. De stadskern van Mechelen ligt ca. 5km ten zuiden van het onderzoeksgebied.

Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropnamen, kleur, 2018) met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

Figuur 2: GRB-kaart met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

Figuur 3: Kadasterkaart met weergave van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

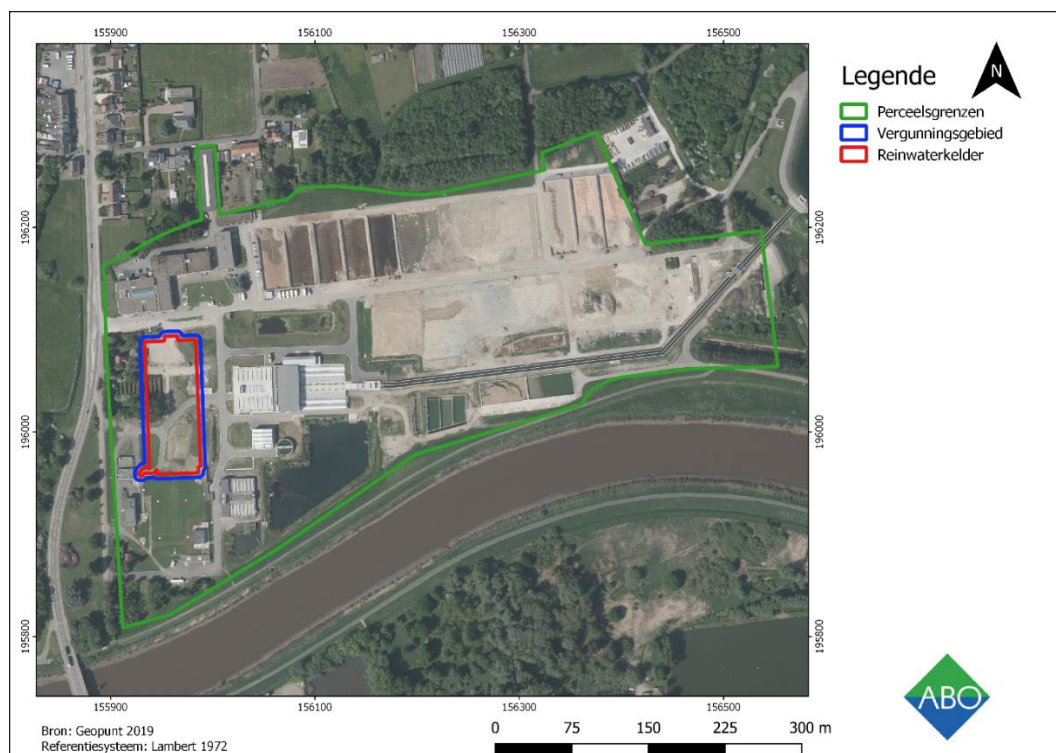
Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

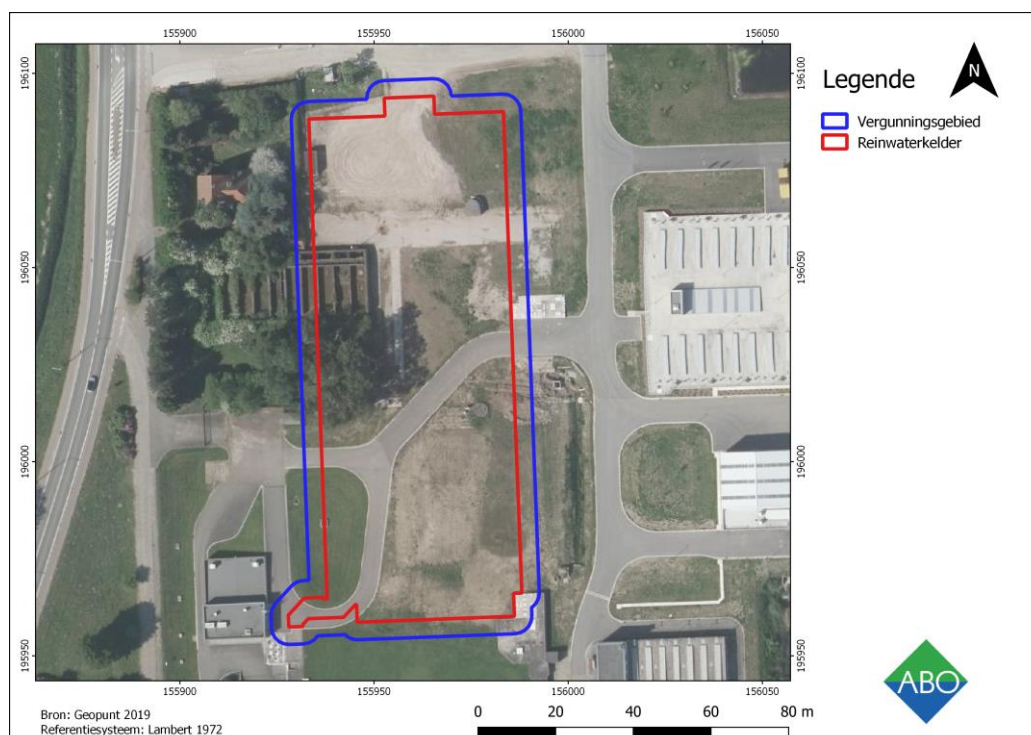
Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Figuur 4: Orthofoto (middenschalige winteropname, kleur, 2018) met weergave van de perceelsgrenzen, de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

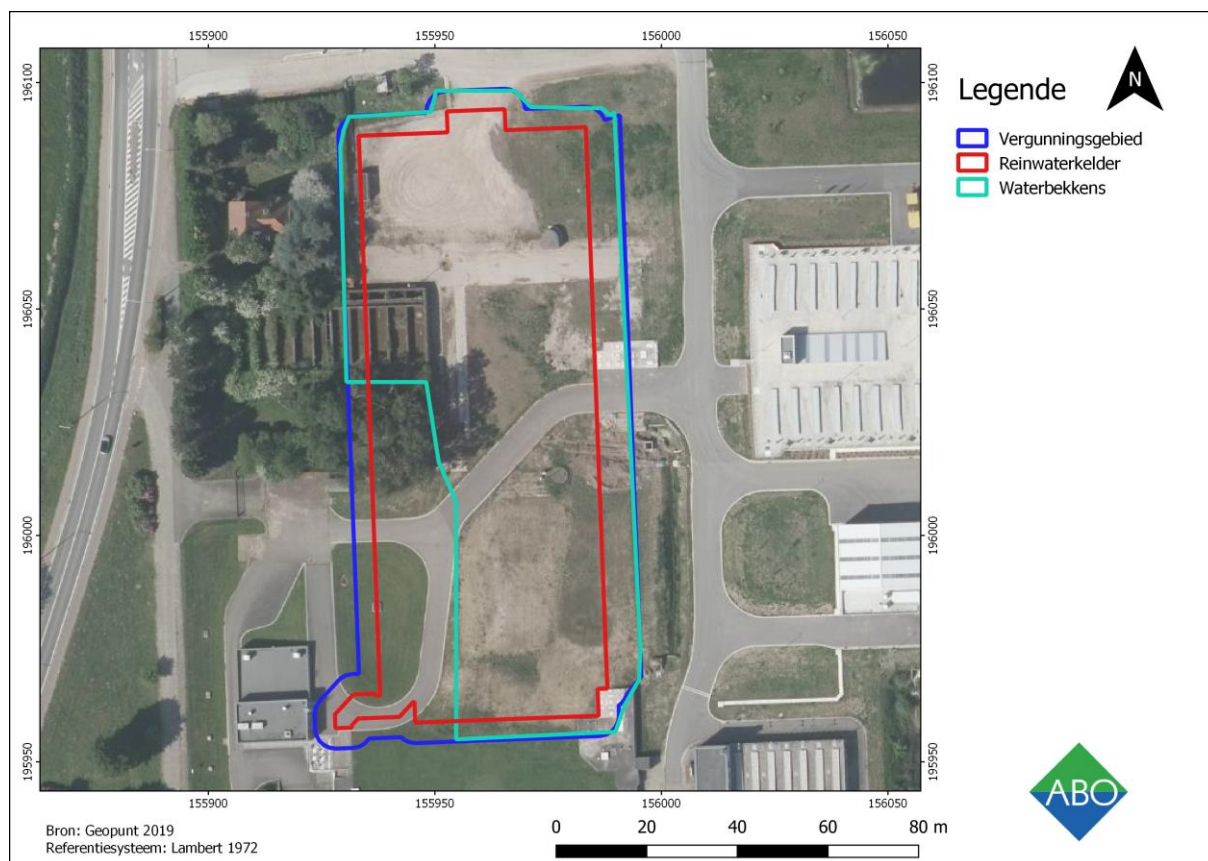
Figuur 5: Luchtfoto (middenschalige winteropnamen, kleur, 2018) met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

2.1.1 VERGUNNINGSGEBIED

Het vergunningsgebied ligt binnen percelen 381H en 383T aan de Mechelsesteenweg 111 te Rumst (prov. Antwerpen). De totale oppervlakte van deze percelen bedraagt 169.665,52m² (Figuur 4). De geplande werken waar een vergunning voor nodig is, bedraagt slechts 8.406,72m² (Figuur 5). Het grootste deel van het vergunningsgebied ligt binnen perceel 383T, een klein deel ligt op perceel 381H.

2.1.2 TERREIN GESCHIEDENIS

Tussen 1879 en 1939 zijn er ter hoogte van het vergunningsgebied waterbekkens aangelegd. Dit wordt verder toegelicht in hoofdstuk 4. Deze waterbekkens hebben bestaan tot ongeveer 2014. Na 2014 raakten de waterbekkens in verval en werden sommige opgevuld. In totaal zijn er tot 2014 drie waterbekkens in gebruik geweest. De diepte van deze bufferbekkens reikte tot ca. 3,67m-MV (bufferbekken tot 3,22m-MV op een fundering van ca. 0,45m-MV). Dit heeft een grote invloed gehad op het bodemarchief en de eventuele aanwezige archeologie. In totaal hebben de waterbekkens en bijbehorende structuren 82% (ca. 6.909m²) van de totale oppervlakte van het vergunningsgebied verstoord. Op Figuur 6 zijn de waterbekkens weergegeven (groen), echter deze zijn in de loop der jaren opgevuld met grond.

Figuur 6: Luchtfoto 2018 met aanduiding van de waterbekkens binnen het vergunningsgebied.

Figuur 7: De oorspronkelijke waterbekkens ter hoogte van het onderzoeksgebied (Initiatiefnemer 2019).

2.1.3 BESTAANDE STRUCTUREN

Het vergunningsgebied is momenteel grotendeels onbebouwd en bedekt met gras en zand. Binnenin het vergunningsgebied zijn vooral resten zichtbaar die te maken hebben met de waterbekkens die tot ongeveer 2014 in bedrijf zijn geweest. Vandaag de dag behoren de structuren op het vergunningsgebied tot Waterlink, wat ten noorden van het vergunningsgebied is gevestigd.

Binnenin het vergunningsgebied zijn drie kleine gebouwen zichtbaar: in de zuidoostelijke hoek, noordwestelijke hoek en in het oosten. Het is niet duidelijk voor welke functies deze gebouwen dienen. Ook is niet geweten tot hoe diep de eventuele aanwezige funderingen het bodemarchief hebben verstoord.

In het noordwestelijke gedeelte van het vergunningsgebied is een waterzuiveringseenheid te zien. Een deel hiervan valt binnen het vergunningsgebied. Dit is een restant van een van de structuren die bij de waterbekkens behoorden.

Op het vergunningsgebied is ook een weg en onbebouwde grasvelden aanwezig. De weg is aangelegd in asfalt (530m²) en heeft de bodem tot op ca. 0,6m-MV verstoord.

2.1.4 CONCLUSIE

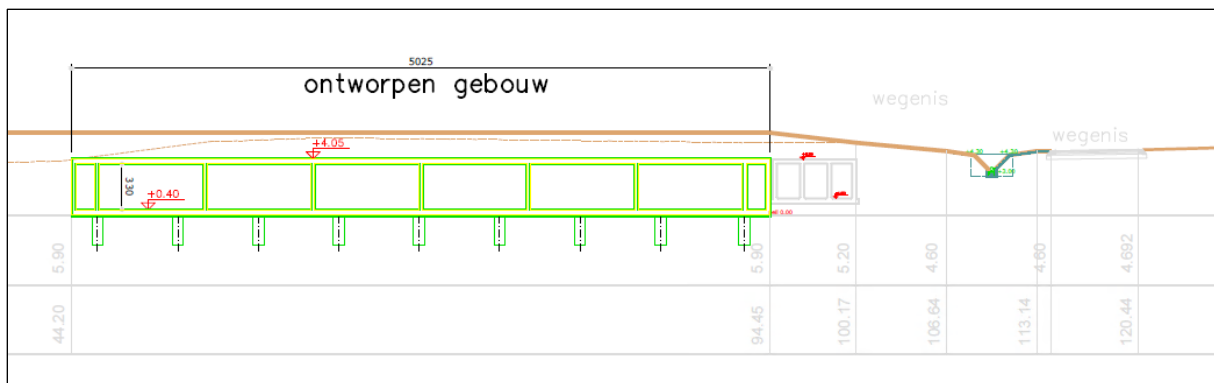
De waterbekkens en de bijbehorende structuren hebben het vergunningsgebied voor 82% verstoord op een maximale diepte van 3,67m-MV. De waterbekkens zijn ongeveer rond 2014 dichtgemaakt met grond. Het overige gedeelte is bedekt met een weg (530m²) gras en verscheidene bomen. Het merendeel van het bodemarchief is dus verstoord. De kans dat eventuele archeologie aanwezig is binnen het vergunningsgebied wordt dan ook klein geschat.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

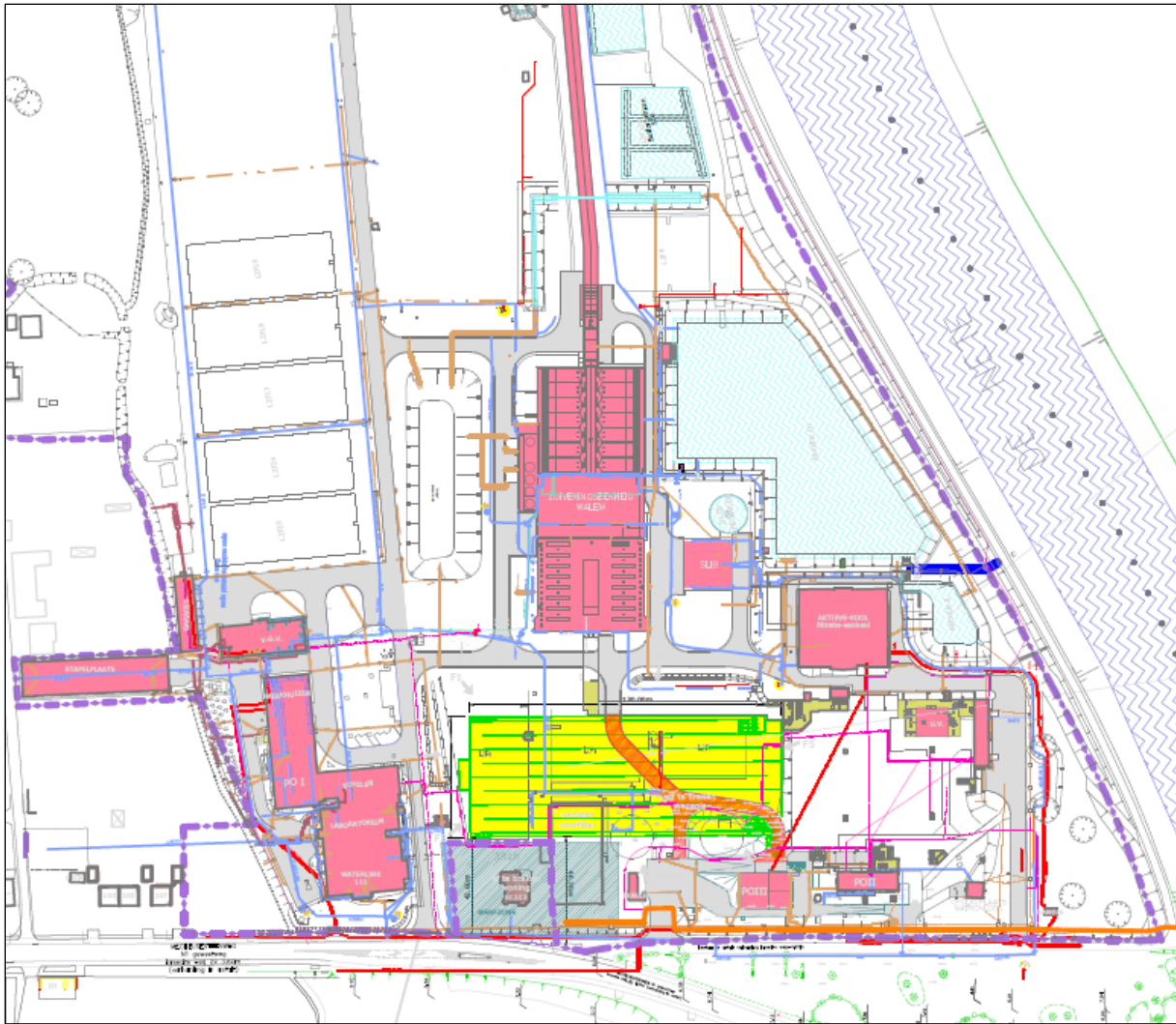
Ter hoogte van het vergunningsgebied wordt een reinwaterkelder aangelegd. Deze reinwaterkelder heeft een oppervlakte van 6.602,78m². Een reinwaterkelder is een groot reservoir waar drinkwater opgeslagen kan worden. Reinwaterkelders worden aangelegd als een noodreservoir om tijdens piekbelasting toch voldoende drinkwater ter beschikking te hebben. Een reinwaterkelder is verbonden met pompstations waardoor het waterpeil constant op peil blijft. Ze worden vooral aangelegd waar de beschikbaarheid van water noodzakelijk is zoals ziekenhuizen of bij waterbeheerbedrijven zoals in deze situatie het geval is.

Een reinwaterkelder moet voldoende drinkwater bevatten en is dus relatief groot. De reinwaterkelder heeft een lengte van 135m en een breedte van 50m. De vorm is rechthoekig. In het zuiden zijn er verbindingen met pompstations en leidingen die er reeds liggen. De diepte van de reinwaterkelder is 4,05m en deze wordt gebouwd op een fundering van 0,40m diep. De brengt de totale diepte van de verstoring op 4,45m. De reinwaterkelder wordt uitgegraven in een talud onder een hoek van 45°. Dit wil zeggen dat er een verstoring is tot 4,5m buiten de contouren van de reinwaterkelder. De totale oppervlakte van de verstoring en dus van het vergunningsgebied bedraagt 8.406,72m². Als de reinwaterkelder geplaatst is, wordt deze volledig onder gegraven. Hierdoor komt het maaiveld iets hoger te liggen dan het nu ligt.

Voor de aanleg van de reinwaterkelder worden enkele omliggende structuren verwijderd. Zo loopt er nu wegnis ter hoogte van de reinwaterkelder die plaats moet maken voor de reinwaterkelder. In het westen staat een verlaten voorfilter die ook verwijderd moet worden. Hieronder staan enkele aangeleverde plannen. Andere plannen en dezelfde plannen worden voor een betere leesbaarheid ook meegeleverd als bijlage.

Figuur 8: Doorsnede van de reinwaterkelder van west naar oost (bron: Initiatiefnemer nv 2019).

Figuur 9: Inplantingsplan van het terrein met de reinwaterkelder (geel en groen). Het noorden ligt links.
(Bron: Initiatiefnemer nv 2019)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

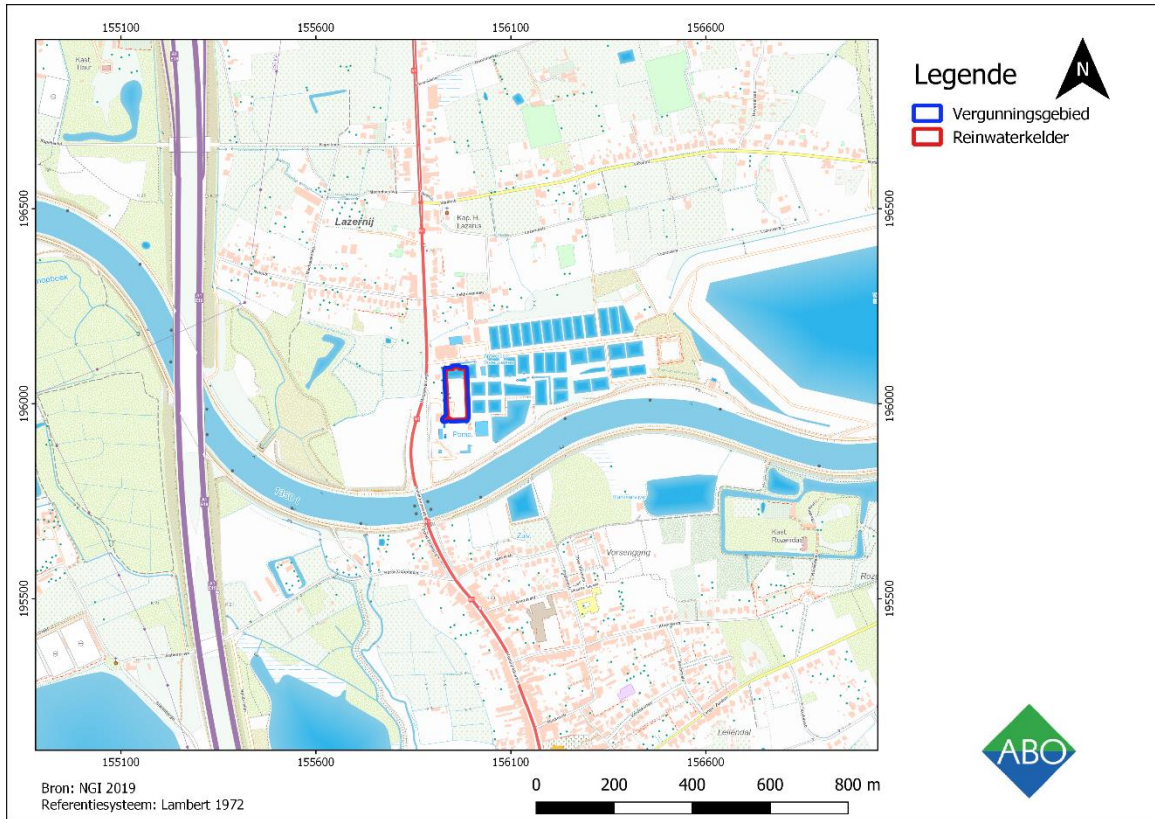
3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het vergunningsgebied is gelegen aan de Mechelsesteenweg 111 te Rumst (prov. Antwerpen). De directe omgeving wordt gekenmerkt door verschillende gebouwen en infrastructuur van Water-link zoals de vele waterbekkens ten oosten van het onderzoeksgebied. Meer naar het noorden is er woongebied. Ten zuiden van het perceel waar de reinwaterkelder komt ligt, loopt de Nete. De Nete is een rivier die van oosten komt. Enkele kilometers verder in westelijke richting vloeit deze samen met de Dijle tot de Rupel. Nog enkele kilometers verder in Rupelmonde mondt de Rupel uit in de Schelde.

Het vergunningsgebied ligt in het uiterste zuidoosten van Rumst. De Nete vormt de zuidgrens van Rumst. Ten zuiden van de Nete, niet zover van het onderzoeksgebied ligt Mechelen. Het centrum van Rumst ligt op een ruime 2km ten westen van Rumst. Ten zuiden van het vergunningsgebied ligt Walem, een deelgemeente van Mechelen. Het centrum van Mechelen ligt ca. 5,5km ten zuiden van het terrein

waar de reinwaterkelder komt. De omgeving van het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door verschillende invalswegen. Over water is dat de Nete. Over land is dat de gewestweg N1 (Mechelsesteenweg) die vlak naast het perceel loopt. Deze gewestweg is een van de vele verbindingen tussen Mechelen en Antwerpen. Andere toegangswegen in de buurt zijn de E19 en de N14. In de omgeving van het vergunningsgebied is woongebied.

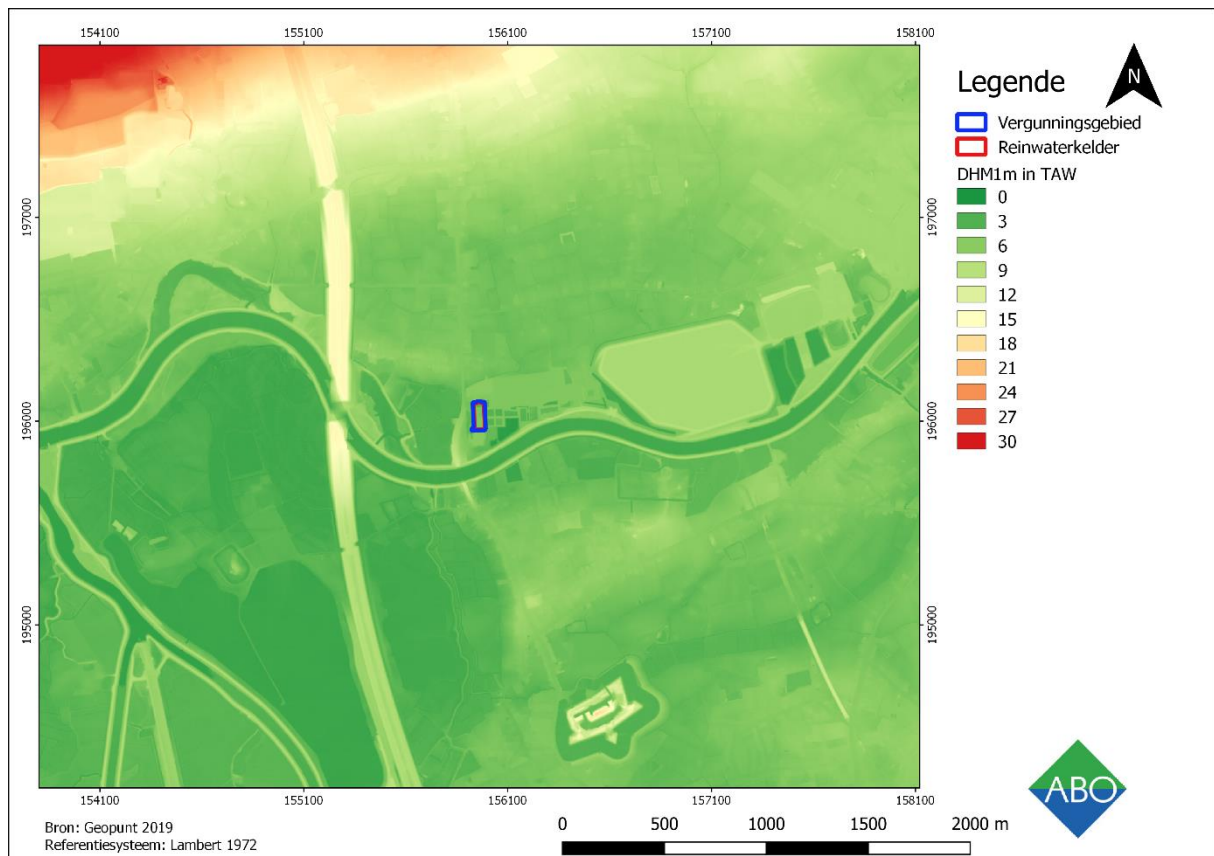

Figuur 10: Topografische kaart met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

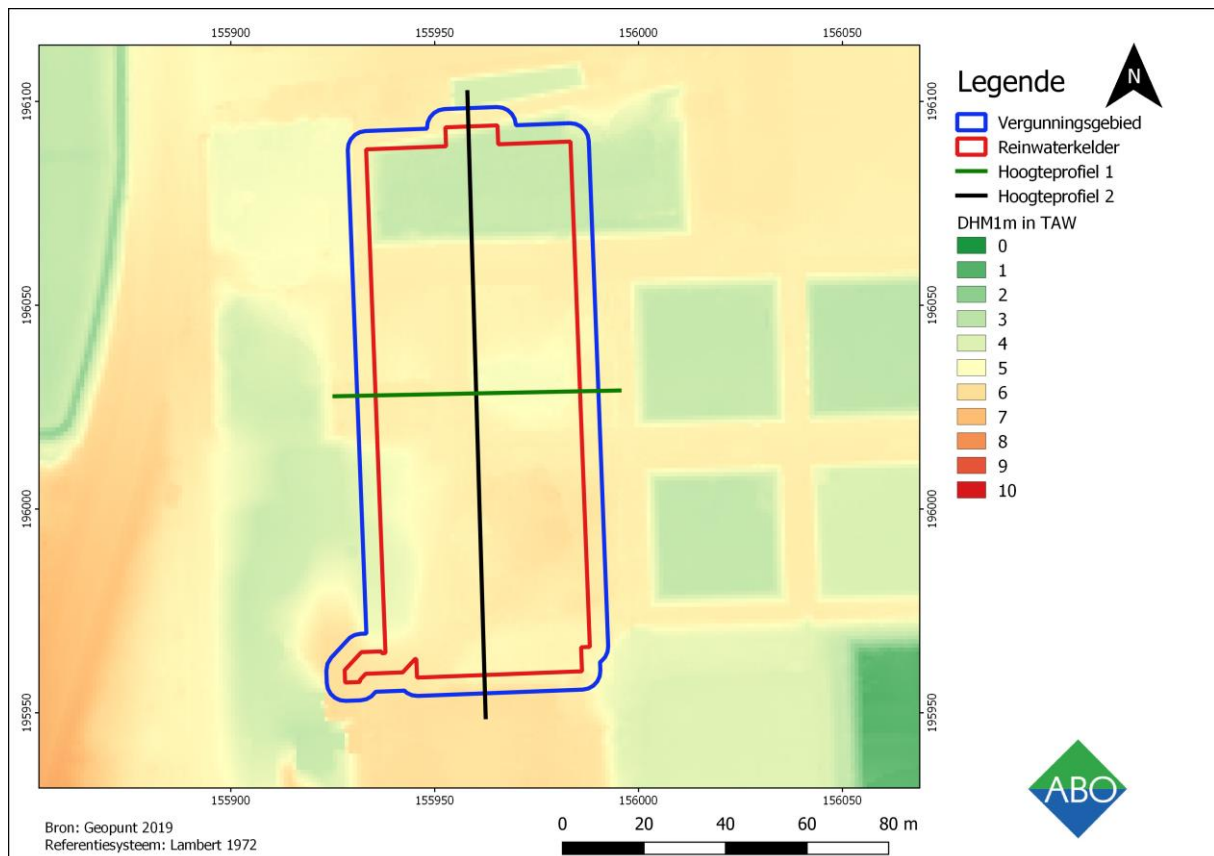
Op het digitaal hoogtemodel (Figuur 11) is te zien dat het vergunningsgebied zich op een laaggelegen vlakte bevindt op de oever van de Nete. In zuidelijke richting blijft het relatief vlak en ligt de brede omgeving van het onderzoeksgebied op een hoogte van ongeveer 3,00m-TAW. In de noordelijke richting is het gebied ook eerst vlak op een hoogte van ongeveer 3,00m-TAW. In het uiterste noorden richting Antwerpen stijgt het relatief snel tot een hoogte van 30,0m-TAW. Dit betreft de cuesta van Boom, waarbij de rand is versneden door klei ontginning.

Op het hoogtemodel zijn ook verschillende invloeden van de mens zichtbaar zoals de grote waterbekken in het oosten en de N1 (Mechelsesteenweg) in het westen.

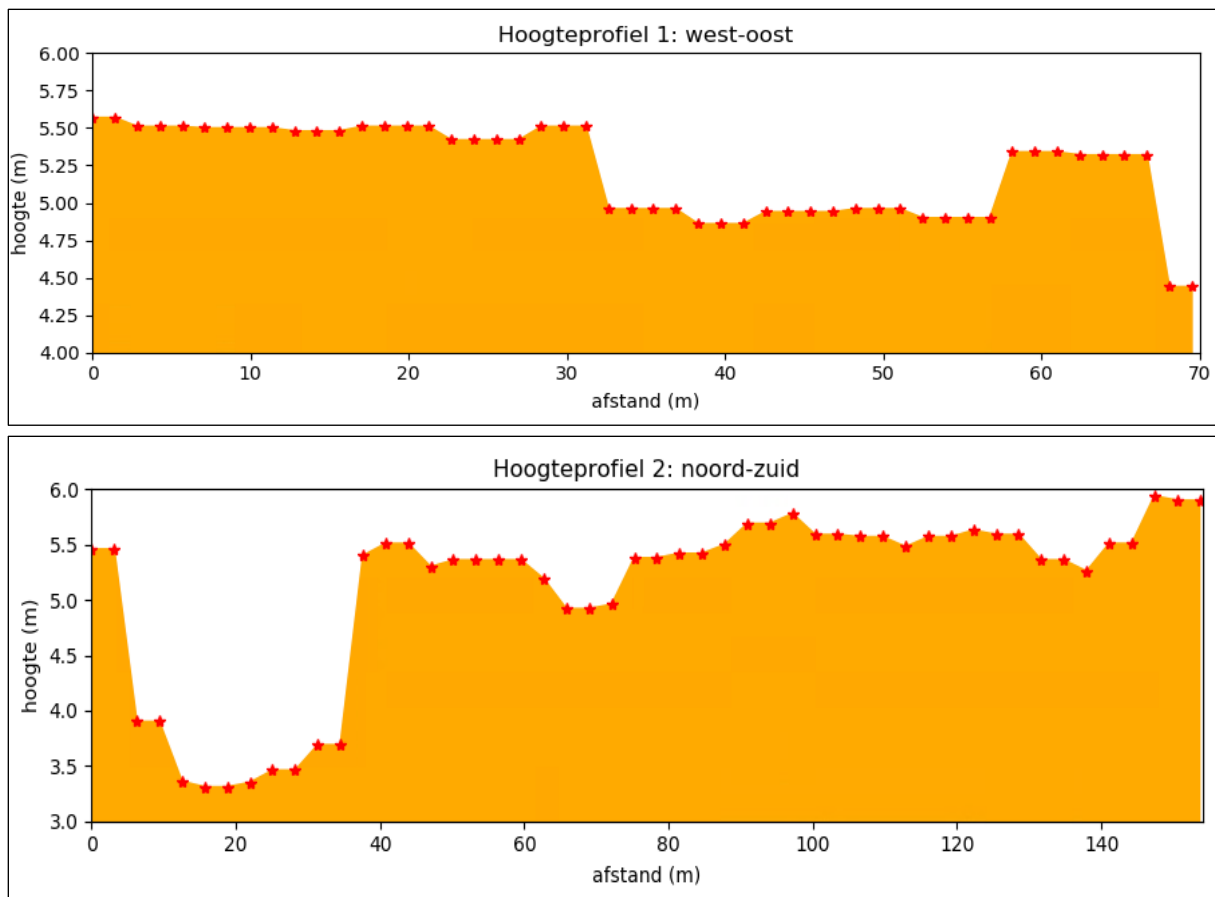

Figuur 11: DHM (1m) met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.

Op een meer gedetailleerde kaart van het digitaal hoogtemodel (Figuur 12) zijn vooral menselijke invloeden zichtbaar. Deze houden allemaal verband met de waterhuishouding voor Water-link. De vierkante structuren in het oosten zijn allemaal waterbekkens. Op deze detailkaart staan ook twee hoogteprofielen aangeduid die staan weergegeven in Figuur 13. Hoogteprofiel 1 loopt van west naar oost. Ter hoogte van dit hoogteprofiel is het terrein relatief vlak met een schommeling tussen 5,00m-TAW en 5,50m-TAW. In het uiterste oosten gaat het terrein abrupt omlaag tot 4,25m-TAW. Dit is waarschijnlijk een gevolg van een menselijke ingreep. Hoogteprofiel 2 loopt van noord naar zuid. In de eerste 40m schommelt de hoogte van het terrein tussen 3,50m-TAW en 4,00m-TAW. Daarna stijgt de hoogte zeer snel tot 5,5m-TAW. Voor de rest van de lengte van het hoogteprofiel schommelt de hoogte tussen 5,50m-TAW en 6,00m-TAW. Op de detailkaart van het digitaal hoogtemodel is te zien dat in het noorden van het hoogteprofiel een depressie met rechthoekige vorm zichtbaar is. Dit was vroeger waarschijnlijk een waterbekken dat later opgevuld is.

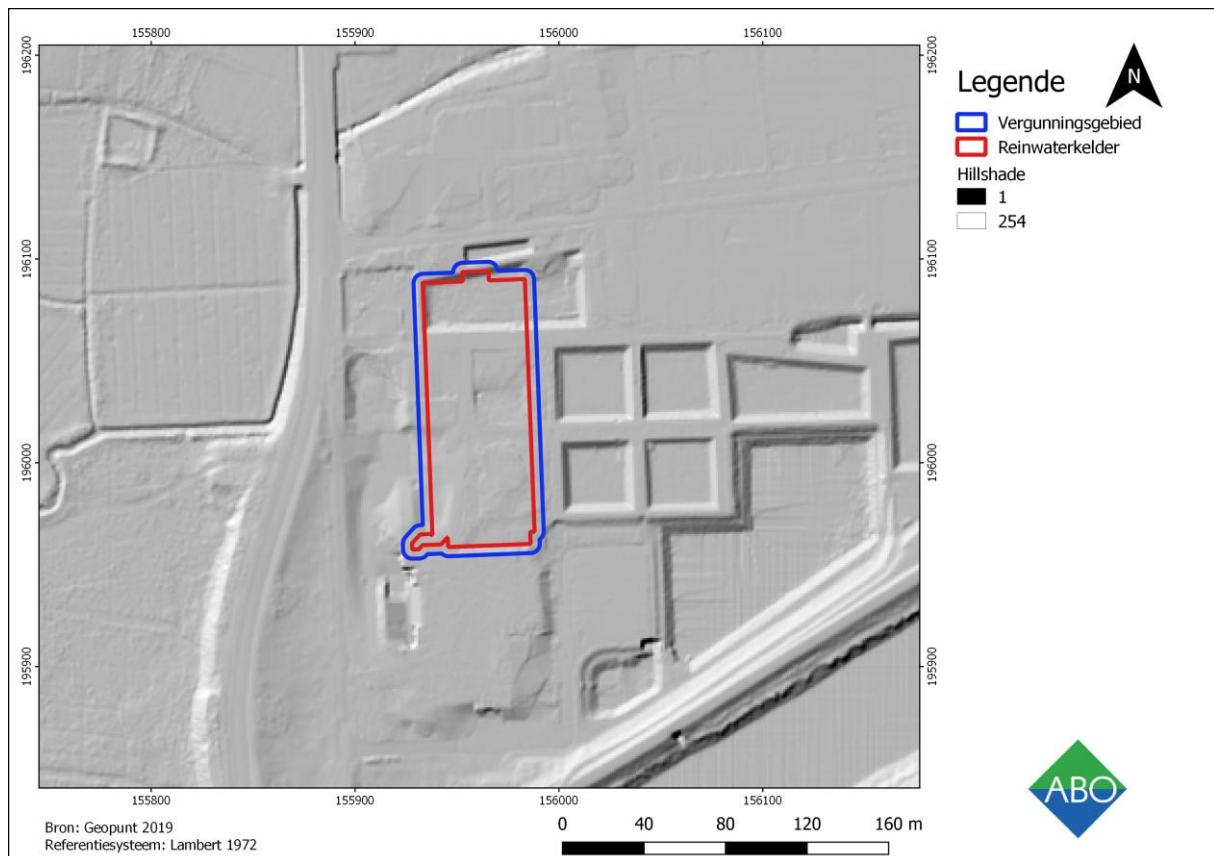
Figuur 12: DHM (1m) met aanduiding van het vergunningsgebied, reinwaterkelder en de hoogteprofielen.

Figuur 13: Hoogteprofiel 1 van west naar oost en hoogteprofiel 2 van noord naar zuid.

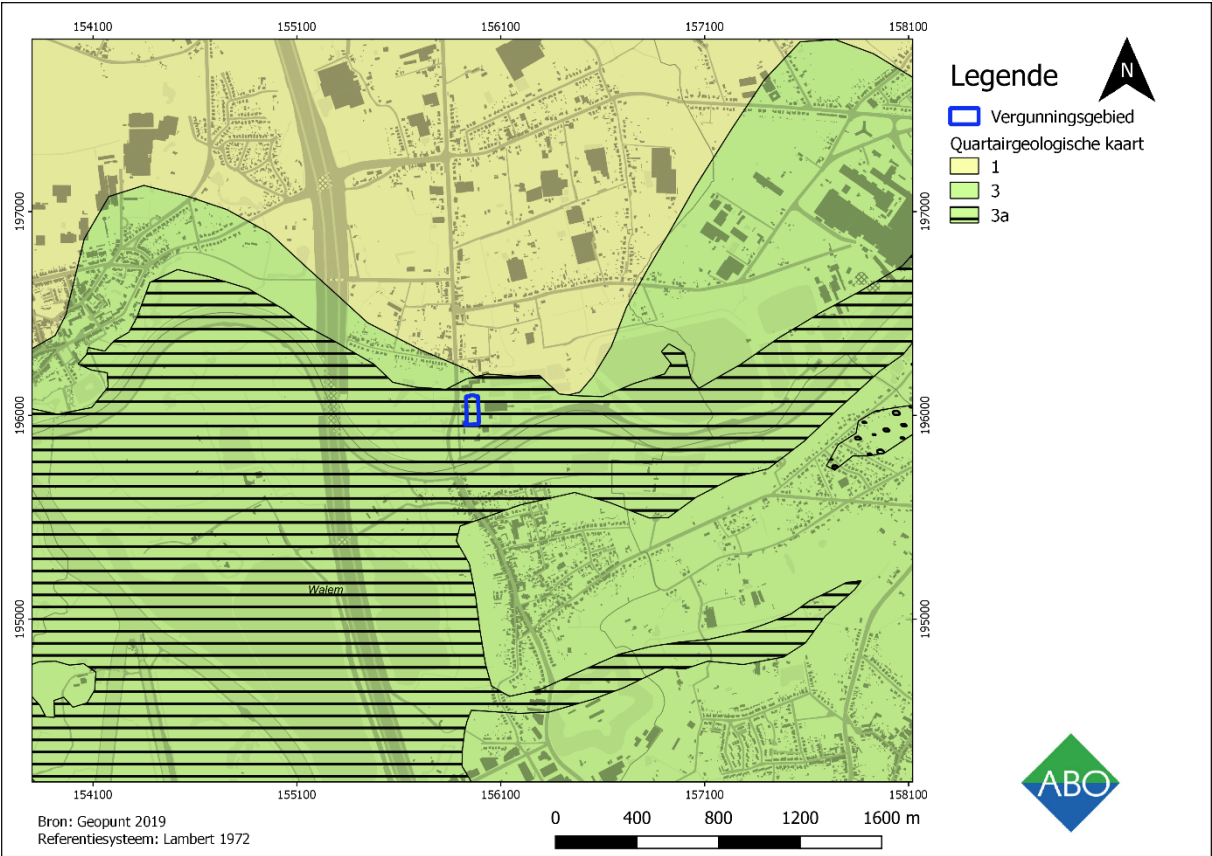
3.1.3 HILLSHADE

In het noorden van het vergunningsgebied is op de hillshade-kaart (Figuur 14) een structuur zichtbaar met rechte hoeken en lijnen. Deze structuur heeft ook een schuine rand. Ten oosten van het onderzoeksgebied liggen gelijkaardige structuren. Op luchtfoto's die eerder besproken zijn, was te zien dat deze structuren waterbekkens zijn voor het beheer van water door Water-link (paragraaf 2.1). Deze structuren zijn vandaag de dag verdwenen, maar de sporen zijn nog zichtbaar. Ook centraal in het vergunningsgebied zijn er sporen van deze waterbekkens. Als je goed kijkt zijn daar vierkante structuren zichtbaar. Deze zijn nu terug opgevuld en er is onder andere wegenis op aangelegd. Later bij de beschrijving van oudere luchtfoto's is te zien dat hier tot recent inderdaad waterbekkens stonden.

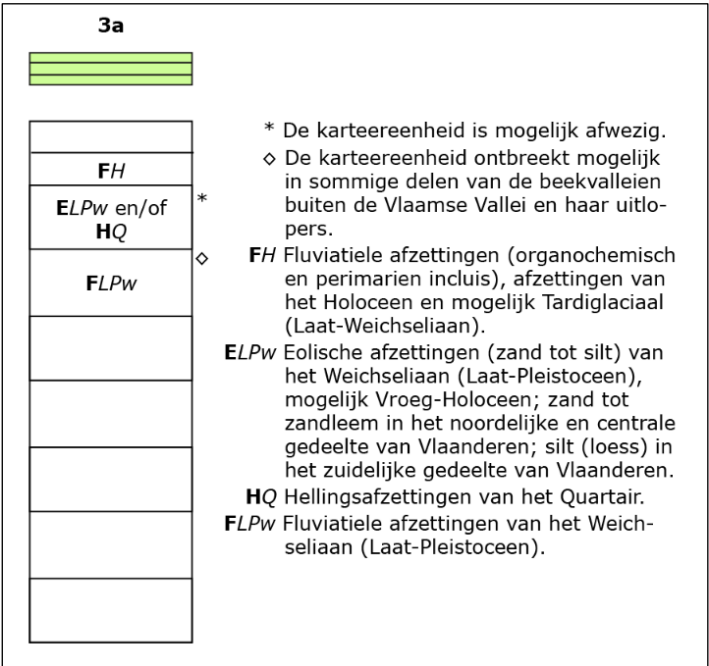

Figuur 14: Hillshade-kaart met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 16: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart op GRB-kaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

Figuur 17: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het vergunningsgebied (type 3a).

De quartairgeologische sequentie ter hoogte van het vergunningsgebied bestaat uit fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen uit het quartair. Hierboven liggen eolische afzettingen (zand tot zandleem) uit het Weichseliaan of Vroeg-Holoceen, al is deze kaarteenheden mogelijk afwezig. Bovenaan liggen fluviatiele afzettingen uit het Laat-Weichseliaan of Holoceen. Dit komt overeen met **Type 3a** (Figuur 17).

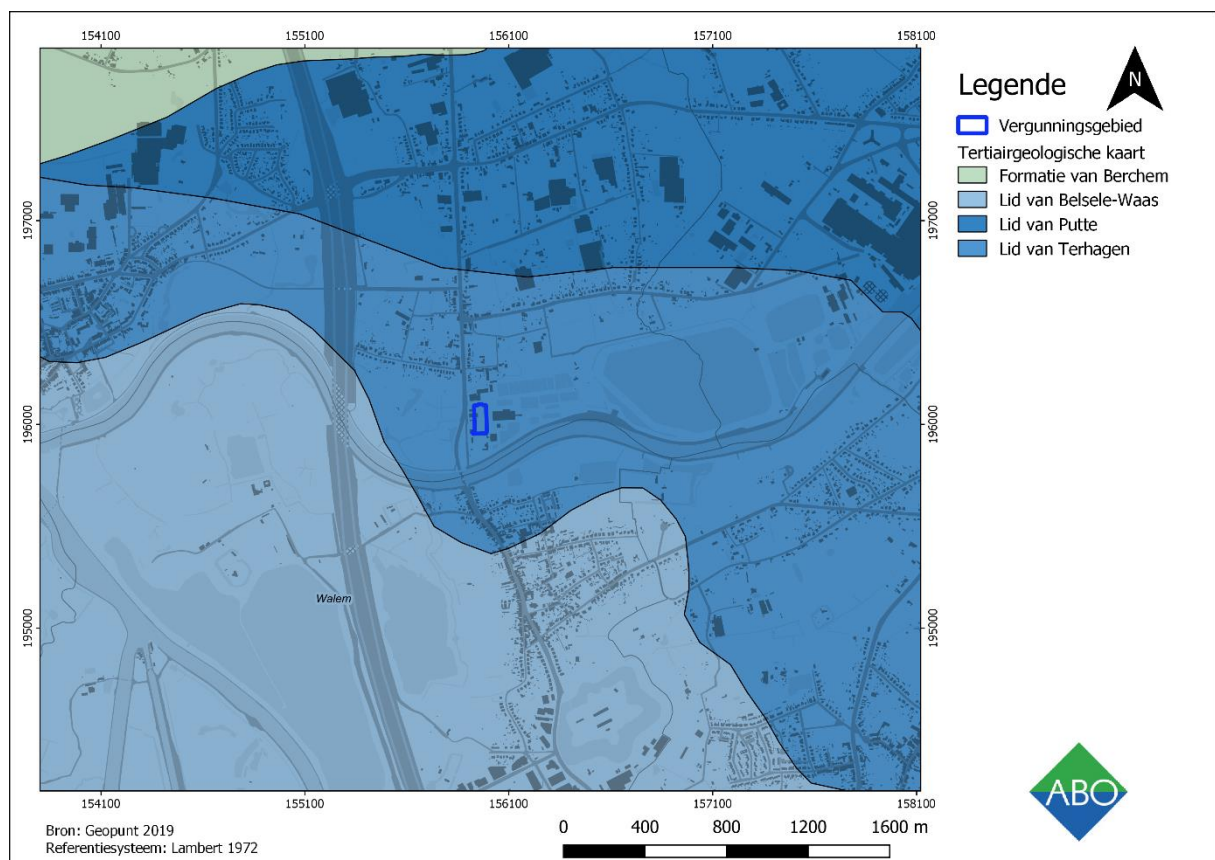
Dergelijke fluviatiele afzettingen verhogen de kans op eventuele aanwezige archeologie doordat er afdekking plaats heeft kunnen vinden. Zandige opduikingen nabij waterlopen waren vanaf de steentijd aantrekkingspolen voor bewoning. De sporen die deze jager-verzamelaars achterlieten bestaan voornamelijk uit verspreide vondsten op het toenmalig loopvlak.

Net ten noorden, zuiden en oosten van het vergunningsgebied komt **Type 3** voor. Verderweg ten noorden wordt **Type 1** aangetroffen.

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Het vergunningsgebied bevindt zich volgens de tertiairgeologische kaart (Figuur 18) binnen het **Lid van Terhagen**. Dit lid is een onderdeel van de **Formatie van Boom**. Deze formatie bestaat uit klei, ook wel bekend als Boomse klei. Het **Lid van Terhagen** bestaat uit een bleekgrijze klei die onderaan kalkhoudend is.

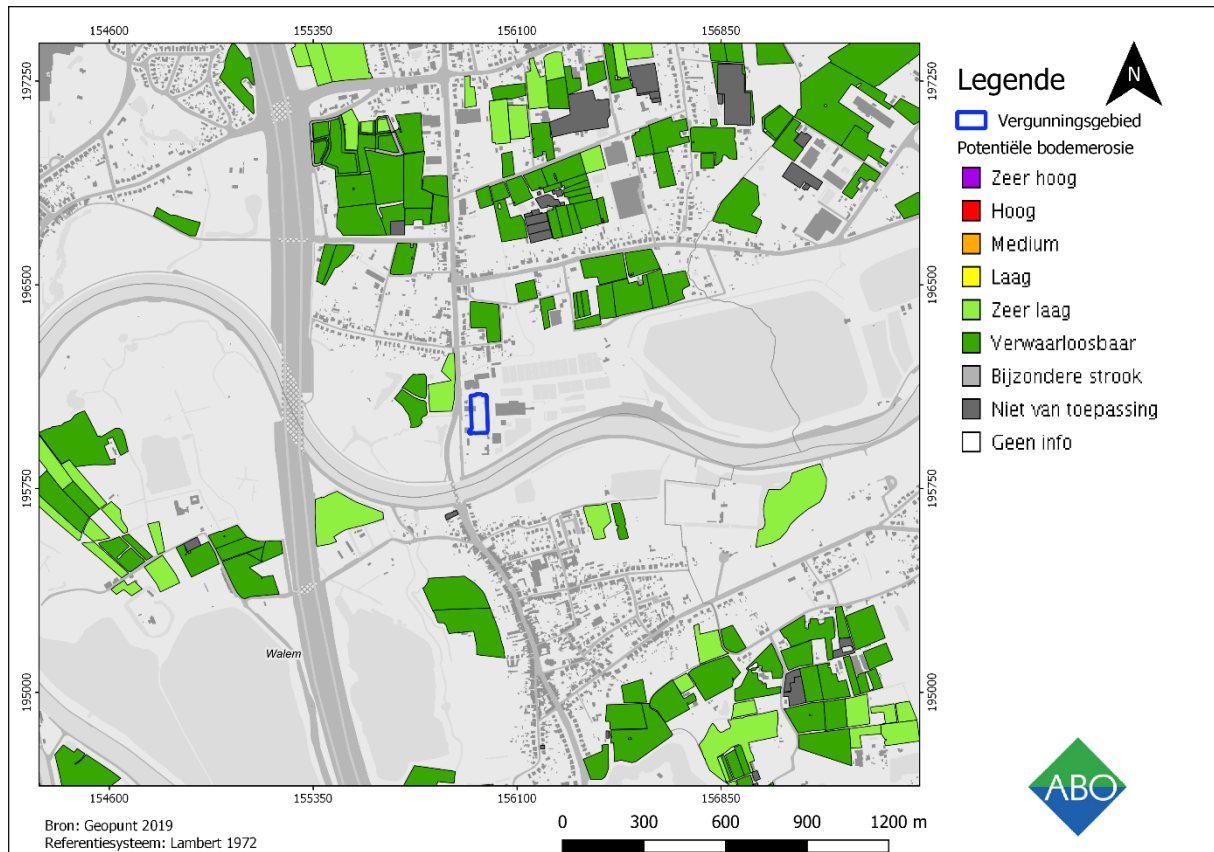
Ten zuiden van het vergunningsgebied ligt het **Lid van Belsele-Waas**, in het noorden ligt het **Lid van Putte**. Beide zijn onderdeel van de **Formatie van Boom** en zijn opgebouwd uit klei.

Figuur 18: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart op GRB-kaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

Voor het vergunningsgebied en de percelen waarbinnen de reinwaterkelder komt, is er geen informatie beschikbaar over de potentiële bodemerosie (Figuur 19). Ook over de omgeving van het vergunningsgebied is er weinig informatie beschikbaar. De potentiële bodemerosie op de percelen die wel gekend zijn in de omgeving van het vergunningsgebied zijn allemaal zeer laag tot verwaarloosbaar. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten.

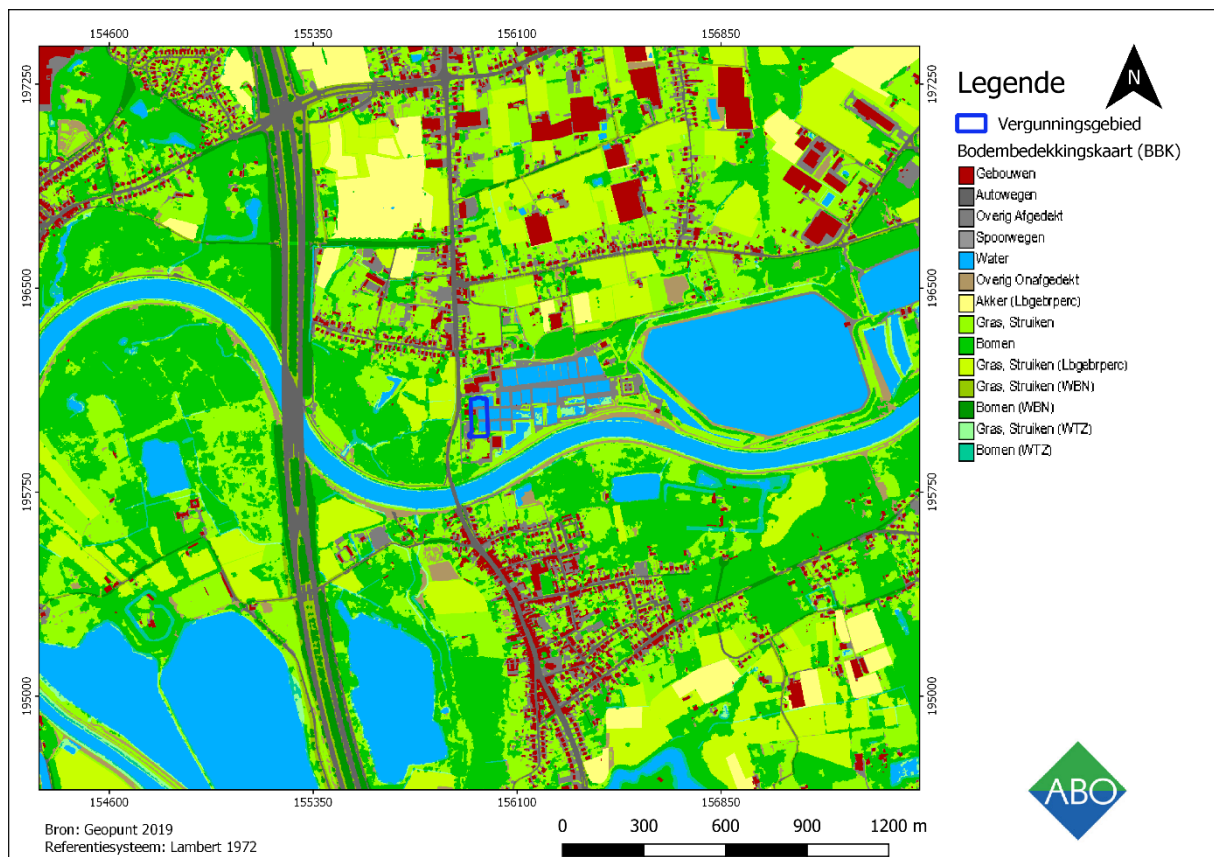

Figuur 19: Bodemerosiekaart op GRB met aanduiding van vergunningsgebied.

3.2.5 BODEMBEDEKKINGSKAART

De bodembedekkingskaart (Figuur 20) geeft weer dat het overgrote deel van het vergunningsgebied gekarteerd staat als water (blauw) en overig afgedekt. Dit zijn de waterbekkens die er vandaag de dag niet aanwezig zijn. Op de bodembedekkingskaart staan dus elementen aangeduid die op de meest recente luchtfoto's niet meer zichtbaar zijn.

De omgeving van het vergunningsgebied wordt verder gekenmerkt door de aanwezigheid van gebouwen (rood) en gras en struiken (groen).

Figuur 20: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris archeologische zone	Buiten archeologische zone
Gekende erfgoedwaarden	Relevant, cf. 4.2.1
Inventaris bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Relevant, cf. 4.2.3
Centraal archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.2.4
Inventaris historische stadskern	Niet van toepassing
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Niet van toepassing
Wereldoorlog relictten	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Fricxkaart (ca. 1712)	Relevant, cf. 4.3.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.2
Atlas der Buurtwegen (1841)	Relevant, cf. 4.3.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.3.5
Orthofoto's	
Orthofoto 1971	Relevant, cf. 4.4
Orthofoto 1979-1990	Relevant, cf. 4.4
Orthofoto 2017	Relevant, cf. 4.4

Tabel 2: Tabel met geraadpleegde bronnen.

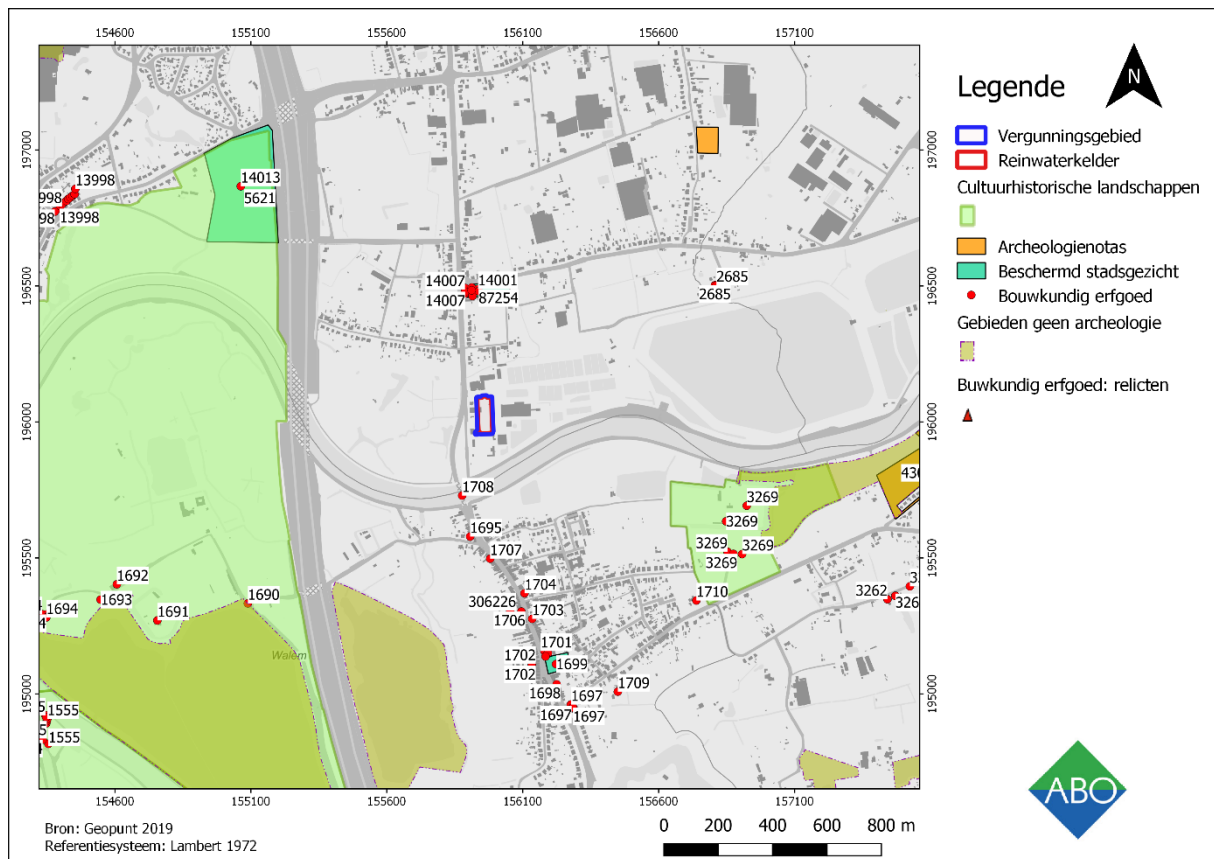
4.1 HISTORISCH KADER

Rumst is een gemeente in de provincie Antwerpen die ontstaan is aan de samenvloeiing van de Nete en de Dijle. Dit maakt het van oudsher een interessante nederzettingslocatie. Op enkele losse lithische artefacten na is er weinig geweten over de prehistorie in Rumst. De meanderende Nete maakt het een interessante locatie voor steentijdnederzettingen, maar duidelijke sites zijn er vooralsnog niet aangetroffen. Ook over de metaaltijden in de buurt van het vergunningsgebied is tot nu toe niet veel bekend.

Tussen de 1^e en 3^e eeuw ontwikkelt zich in Rumst een Romeinse nederzetting. Het grondgebied ligt aan de kruising van de heirbaan Bavai-Bergen-Asse-Utrecht en de samenvloeiing van de Nete en de Dijle. Van de nederzetting is een Romeinse villa gekend. In Rumst werd voornamelijk klei ontgonnen voor de productie van aardewerk, maar er werd ook gevist en aan landbouw gedaan. Door latere ontginning van klei zijn er geen sporen meer aanwezig van de Romeinse klei-ontginning. Omstreeks 270 komt er een einde aan de bloeiende Romeinse nederzetting in Rumst door Frankische strooptochten. Over het leven in de daaropvolgende eeuwen is weinig geweten. Rond 837 zou er een inval van de Noormannen zijn geweest in Rumst, echter de bron hiervan kan in twijfel worden getrokken.

Op het einde van de 9^e eeuw herstelt Rumst en wordt het een handelscentrum. Rumst wordt een onderdeel van het Land van Grimbergen en de heren van Grimbergen bouwen er een kasteel en versterking. Zo blijft het tot de 13^e eeuw. Vanaf dan komt Rumst in handen van verschillende families. In 1290 komt Rumst in handen van Filips van Vianden. Hij maakt van Rumst een afzonderlijke heerlijkheid die gekend staat als het Land van Rumst. Dit bestaat uit Rumst, Boom, Ruisbroek, Willebroek en Heidonk. Vervolgens wordt het Land van Rumst overgedragen van familie op familie. In 1599 is het in handen van Karel van Baume die verschillende stukken grond verkocht tot enkel de dorpskern overblijft. Rumst ligt op enkele kilometer van Mechelen. De ontwikkeling van Rumst is vanaf de middeleeuwen dan ook beïnvloed door de ontwikkelingen in Mechelen.

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

Figuur 21: De erfgoedwaarden op GRB-kaart met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.

De overzichtskaart van Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied rondom het studiegebied meldingen van cultuurhistorische landschappen, bouwkundig erfgoed, beschermde monumenten, beschermde dorpsgezichten en zones opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris. Het vergunningsgebied ligt niet in een archeologische zone of een gebied waar geen archeologie te verwachten valt.

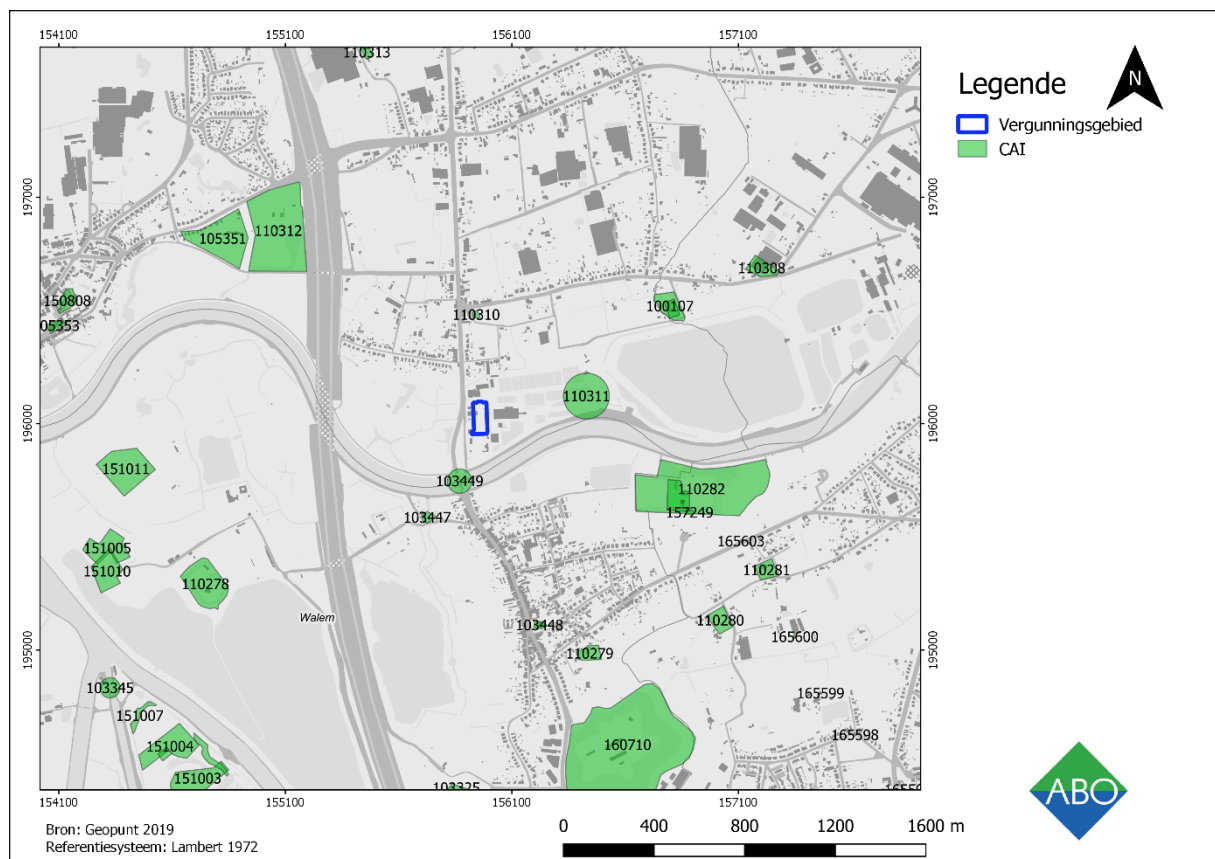
In de omgeving van het vergunningsgebied bevinden zich twee beschermde cultuurhistorische landschappen. Ten westen van het vergunningsgebied, naast de E19, ligt Zennegat-Battenbroek (ID: 6421). Dit gebied strekt zich uit over Mechelen en Rumst. Het gebied wordt gekenmerkt door een grote vegetatie diversiteit en het is een broedgebied voor talrijke vogelsoorten. De historische waarde van het gebied zit enerzijds in het 13^e-eeuwse polderlandschap met bijhorende dijken. Anderzijds is er de aanwezigheid van talrijke historische gebouwen zoals het kasteel van Battenbroek, kasteel Emmaüs en kasteel van Tibur. In 1576 vond in dit gebied de Slag om Walhem tussen de Spanjaarden en de Geuzen plaats. Ten zuidoosten van het vergunningsgebied ligt de Adbij van Rozendaal (ID: 6040). Vooral de historische waarde van dit gebouw is van belang.

In de ruimere omgeving van het vergunningsgebied komen verschillende bouwkundige erfgoedwaarden en relict voor. Deze bevinden zich voornamelijk aan de overkant van de Grote Nete. Doordat deze erfgoedwaarden op een ruimere afstand van het vergunningsgebied gelegen zijn, zijn deze minder relevant voor deze bureaustudie.

In de omgeving van het vergunningsgebied is één beschermd dorpsgezicht aanwezig. Dit is de Kapel van de Heilige Lazarus met aanpalende woning en omgeving (ID: 87254). Deze kapel is het enige overblijfsel van het voormalige melaatsendorp dat werd gesticht door Pieter Van der Cruyse in ca. 1460. Er was ook een broederschap waarvan alle melaatsen van Brabant verplicht lid moesten worden. In de tweede helft van de 17^e eeuw verdwijnt de melaatsheid in Brabant en wordt alles doorgegeven aan de Heilige Geesttafel. Momenteel is de kapel eigendom van het OCMW. Rond de kapel staan een hoeve en moestuin die vandaag de dag nog aanwezig zijn.

Op een ruimere afstand, ten zuidwesten en zuidoosten, komen enkele gebieden voor waar geen archeologie meer te verwachten is.

4.2.1 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 22: Alle CAI-meldingen in de omgeving van het vergunningsgebied.

De Centrale Archeologische Inventaris meldt verschillende archeologische vindplaatsen in de ruimere omgeving van het vergunningsgebied.

Er zijn indicaties dat er menselijke activiteiten in de steentijd en in het mesolithicum in de ruimere omgeving van het vergunningsgebied hebben plaatsgevonden. Op een kleine 2 km ten westen en zuidoosten bevinden zich -6 vuursteen chips en vuursteensplinters uit de steentijd (ID: 151011) en 8 werktuigen, 13 afslagen, 1 microkling, 370 chips uit het mesolithicum gevonden (ID: 151004).

Ten noordwesten van het vergunningsgebied zijn er bij een opgraving sporen uit de ijzertijd aangetroffen (ID: 105351). Er zijn ook bewoningssporen uit de ijzertijd ten noorden gevonden (ID: 105351). De andere meldingen dateren vooral uit de middeleeuwen en nieuwe tijd. Het gaat dan

voornamelijk uit structuren die er vandaag de dag nog steeds (gedeeltelijk) staan. Zo zijn er enkele kastelen (ID:110312, 110311, 110278). Andere structuren hebben een religieuze oorsprong zoals de Kapel van Lazarus (ID:110310), de Onze-Lieve-Vrouw van Bijstandkerk (ID:103448), de pastorie van Walem (ID:110279) en de Abdij van Roosendaal en bijhorende gebouwen (ID:110282, 157249, 150050). Daarnaast stond er het Hof ten Donksken (ID: 15110).

Er zijn ook structuren die te dateren zijn een van de wereldoorlogen zoals het Fort van Walem (ID:160710), een bunker (ID:165603) en de brug van Walem (ID:103449). Andere tweede wereldoorlog erfgoedwaarden zijn verschillende bunkers zoals, ID: 165600, 165598, 165599.

Andere CAI-meldingen zijn een muntschat (ID:100107) uit de 16^e eeuw, een hoeve (ID:110308), de Grooten Nerkelsport (ID:110280) en het Nevenhof (ID:110281), een dijk (ID: 151007) en bouwkundige elementen (ID: 103345). Zoals eerder vermeld dateren de meeste van deze structuren uit de steentijd, het mesolithicum, de ijzertijd, de middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd.

ID	Adres	Naam	Datering
100107	Duffel	Zevenbunder: stenen pot met 231 zilvermunten en 12 gouden munten (muntschat)	16 ^e eeuw
103345	Zennegatsluis, Mechelen	Bouwkundige elementen	18 ^e eeuw
103447	Walem (Mechelen)	Molen van Rozendaal	17 ^e eeuw
103448	Walem (Mechelen)	Onze-Lieve-Vrouw van Bijstandkerk	Late middeleeuwen
103449	Walem (Mechelen)	Walem-brug	Late middeleeuwen – WO II
105351	Tiburstraat 1, Rumst	Opgraving	IJzertijd
105351	Tiburstraat I, Rumst	bewoningssporen uit de metaaltijden	IJzertijd
110278	Walem (Mechelen)	Kasteel van Battenbroek	Late middeleeuwen
110279	Walem (Mechelen)	Pastorie van Walem	Late middeleeuwen
110280	Sint-Katelijne-Waver	Grooten Nerkelspoort	Nieuwe Tijd
110281	Sint-Katelijne Waver	Nevenhof	Late middeleeuwen
110282	Sint-Katelijne-Waver	Abdij van Roosendaal	Late middeleeuwen
110308	Duffel	Hoeve De Korte Welvaart	18 ^e eeuw
110310	Lazarusstraat 2-8, Rumst	Lazaruskapel en hoeve	Late middeleeuwen
110311	Rumst	Kasteel Vaneekhoven	Late middeleeuwen

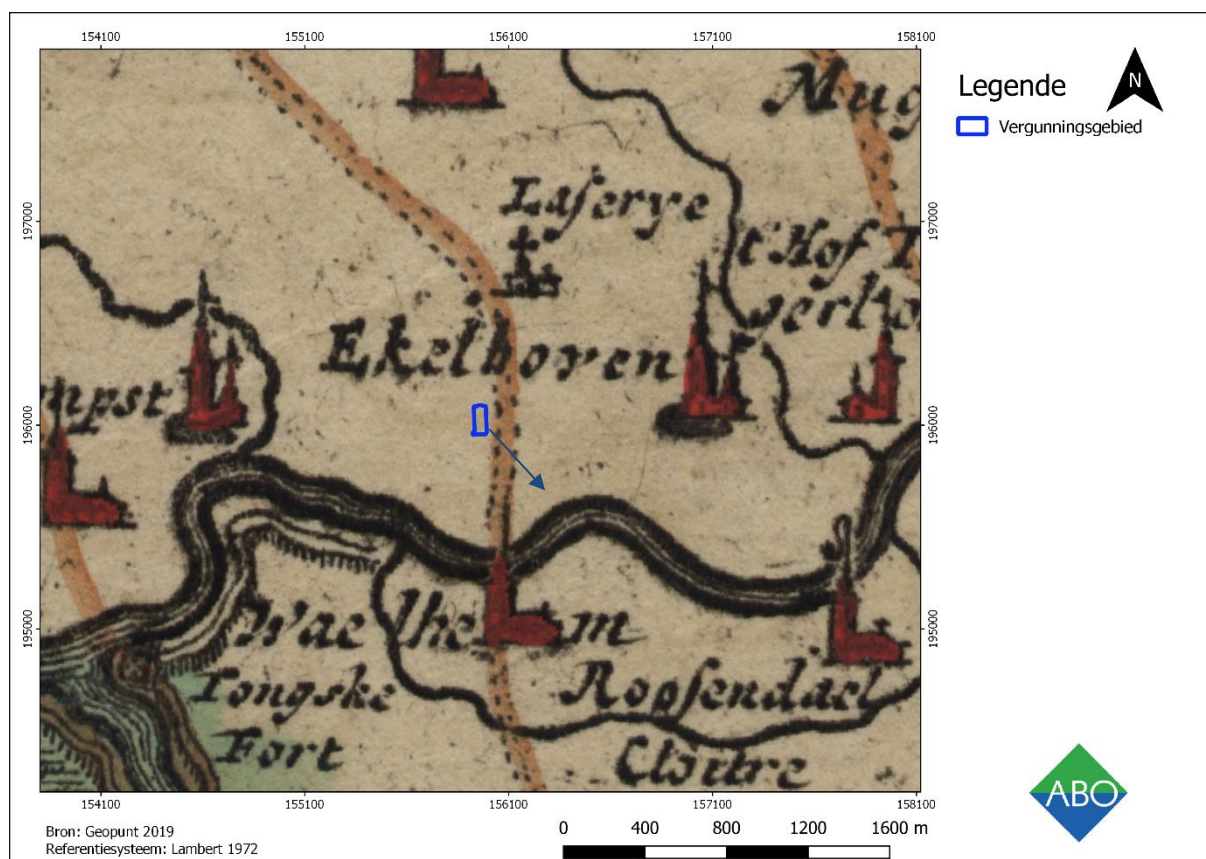
110312	Tibrustraart, Rumst	Kasteel Tibur (Kasteel Steenhuys)	18 ^e eeuw
150050	Sint-Katelijne-Waver	Abdij van Rosendael	Late middeleeuwen
151004	Battel, Mechelen	8 werktuigen, 13 afslagen, 1 microkling, 370 chips,	Mesolithicum
151005	Grote Vijver A-B-C	-6 vuursteen chips -vuursteensplinter	<u>Steentijd</u>
151007	Battel, Mechelen	Dijk	18 ^e eeuw
151010	Ten westen van de Battenbroek, Walem	Hof ten Donksken	Volle middeleeuwen
151011	Walem	Hof ten Swertendonck	Late middeleeuwen
157249	Sint-Katelijne-Waver	Bruggenhoofd Abdij van Rosendael 4	Late middeleeuwen
160710	Walem (Mechelen)	Fort van Walem	Nieuwste Tijd
165598	t.h.v de Hogevelde, Sint-Katelijne-Waver	bunker van de KW-Linie, bruggenhoofd Mechelen	20ste eeuw
165599	t.h.v de Zwaluwstraat, Sint-Katelijne-Waver	bunker van de KW-Linie, bruggenhoofd Mechelen	20ste eeuw
165600	Ten zuiden van de Kuikenstraat, Sint-Katelijne-Waver	bunker van de KW-Linie, bruggenhoofd Mechelen	20ste eeuw
165603	Sint-Katelijne-Waver	KW-Linie TPM 1 (bunker)	20 ^e eeuw

Tabel 3: Overzichtstabel CAI.

4.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.3.1 FRICXKAART (1712)

Op de Fricxkaart (Figuur 23) ligt het vergunningsgebied verder verwijderd van de Nete dan in het echt het geval is. Het vergunningsgebied ligt ook een stuk westelijker. Hoewel het gebied niet correct gegeorefereerd staat, valt er toch iets te interpreteren uit de toenmalige omgeving. Ten zuiden staan *Roosendael* en *Wealhem* aangegeven. Dit zijn dorpen die er vandaag de dag nog steeds bestaan. Ook de Nete is duidelijk zichtbaar. De weg die van zuid naar noord loopt lijkt overeen te komen met de Mechelsesteenweg.

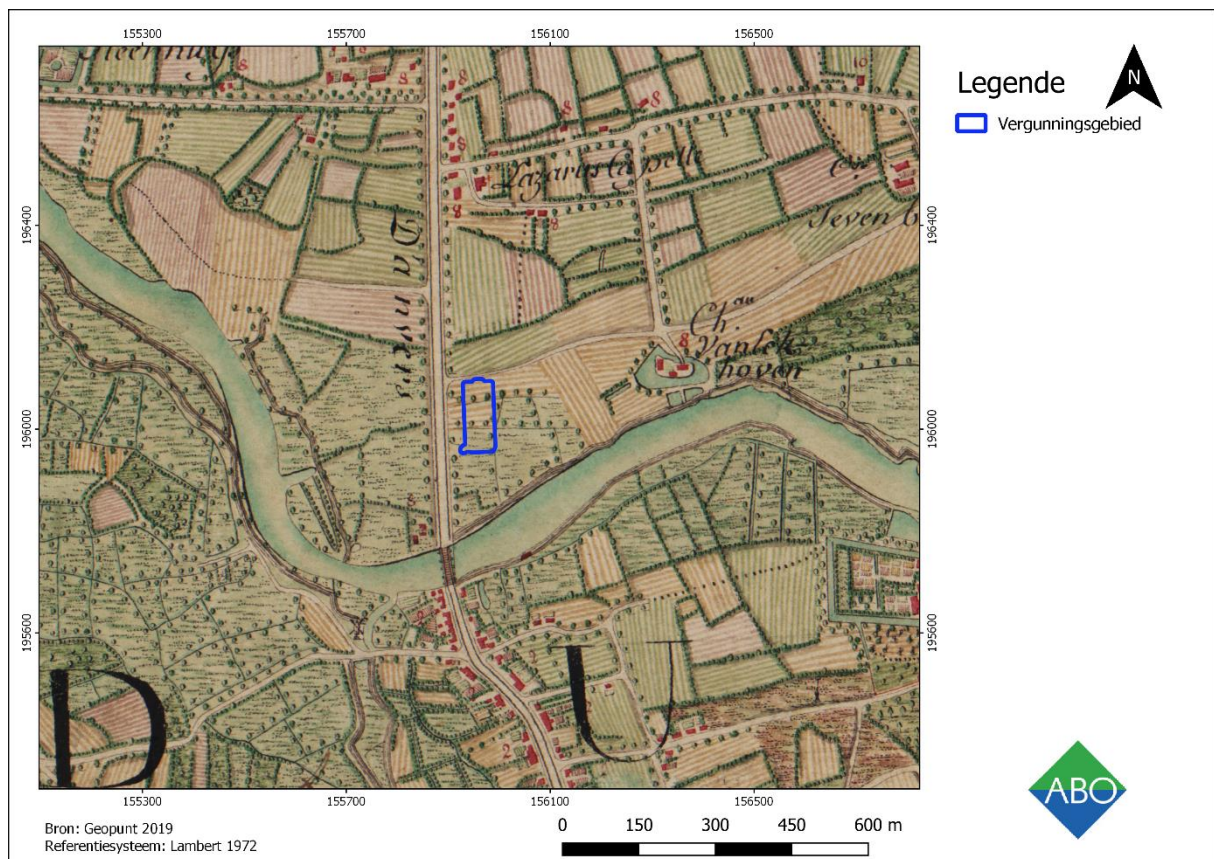

Figuur 23: Fricxkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

4.3.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

Op de Ferrariskaart of Carte de Ferraris staat het vergunningsgebied al veel duidelijker gekarteerd (Figuur 24). Ten zuiden van het vergunningsgebied is de Nete duidelijk zichtbaar. In het westen loopt een baan met de melding van *D'Anvers* ernaast. Deze baan verbindt Mechelen met Antwerpen en komt overeen met de Mechelsesteenweg. Waar deze baan de Nete kruist ligt een brug. Deze brug staat er vandaag nog en is de Walem-brug die in WO II opnieuw is aangelegd. Nog meer richting het zuiden ligt *Waelhem*, wat overeenkomt met Walem, een deelgemeente van Mechelen.

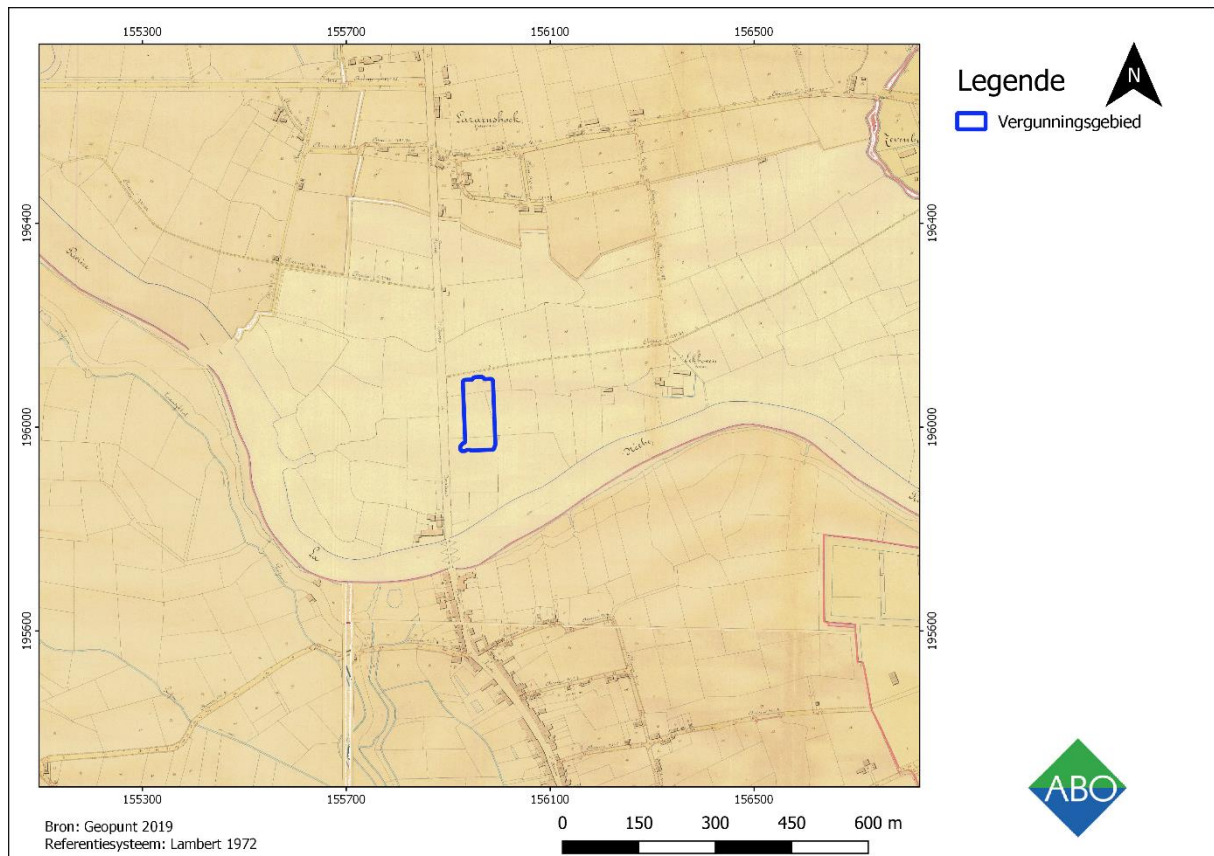
Het vergunningsgebied bevindt zich gedeeltelijk op akkers. Het zuidelijke gedeelte bevindt zich op weiland met bomenrijen. Ten zuidoosten van het vergunningsgebied is de Abdij van Roosendael zichtbaar. In het noorden ligt de Lazaruskapel (*Lazarus Capelle*). Ten oosten van het vergunningsgebied ligt een kapel (*Ch. Vanlekhoven*).

Figuur 24: Ferrariskaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (1841)

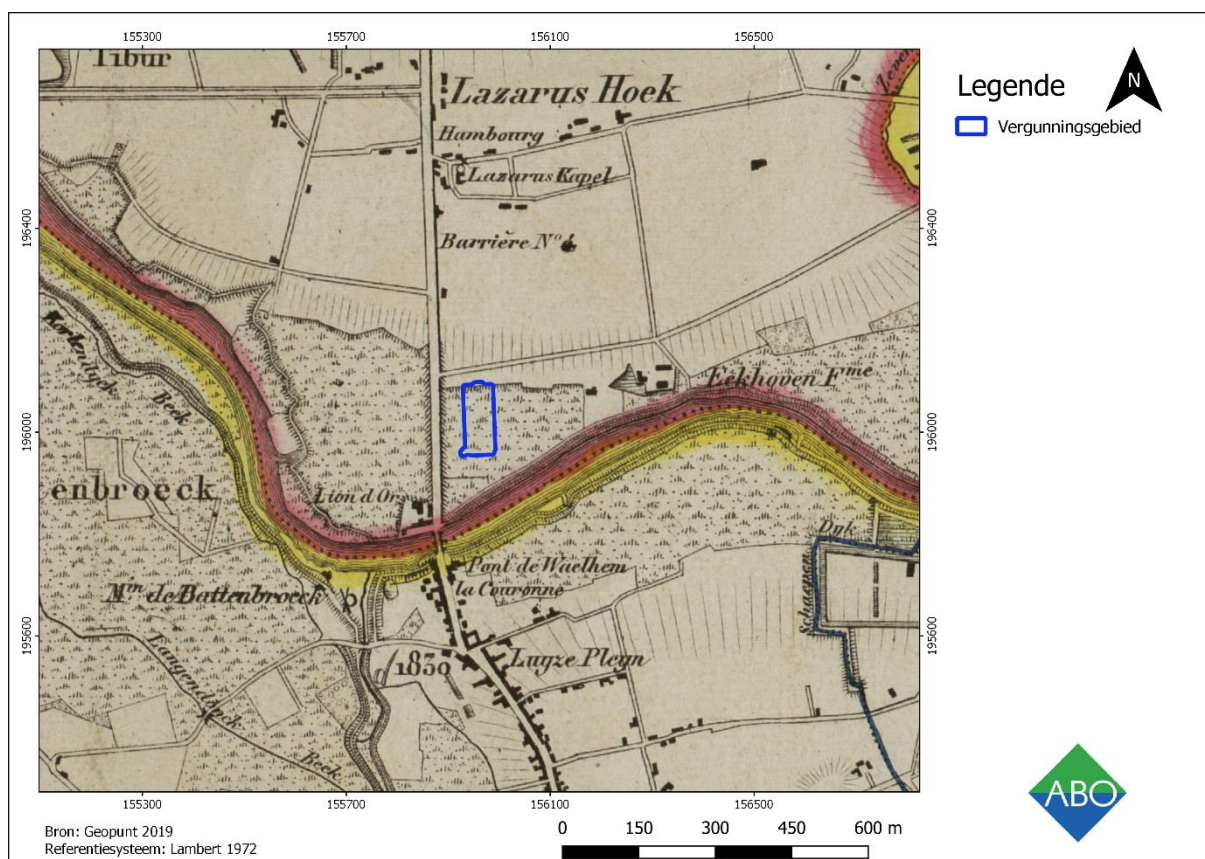
Op de Atlas der Buurtwegen zijn er weinig veranderingen zichtbaar ten op zichte van de Ferrariskaart (Figuur 25). De Nete loopt nog steeds ten zuiden van het vergunningsgebied en in het westen loopt nog steeds de verbindingsweg tussen Mechelen en Antwerpen. Het vergunningsgebied wordt tevens nog steeds onbebouwd weergegeven.

Figuur 25: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het vergunningsgebied.

4.3.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

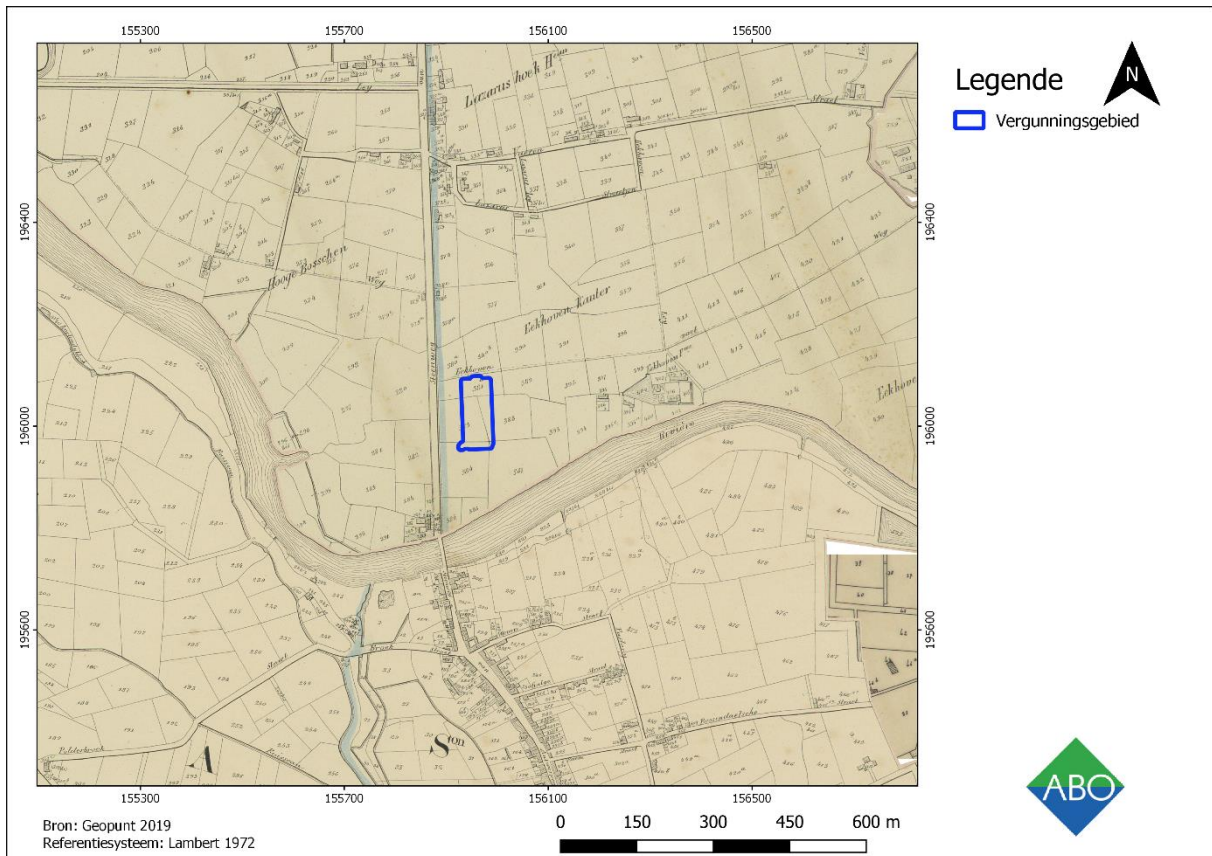
Op de Vandermaelenkaart staat het vergunningsgebied als weiland aangeduid. Het gehele vergunningsgebied wordt nog steeds onbebouwd weergegeven. Ten noorden van het vergunningsgebied is een nieuwe baan gekomen. Nog verder richting het noorden ligt de Lazarus Hoek waar ook de Lazaruskapel ligt waar eerder sprake van was.

Figuur z6: Vandermaelenkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

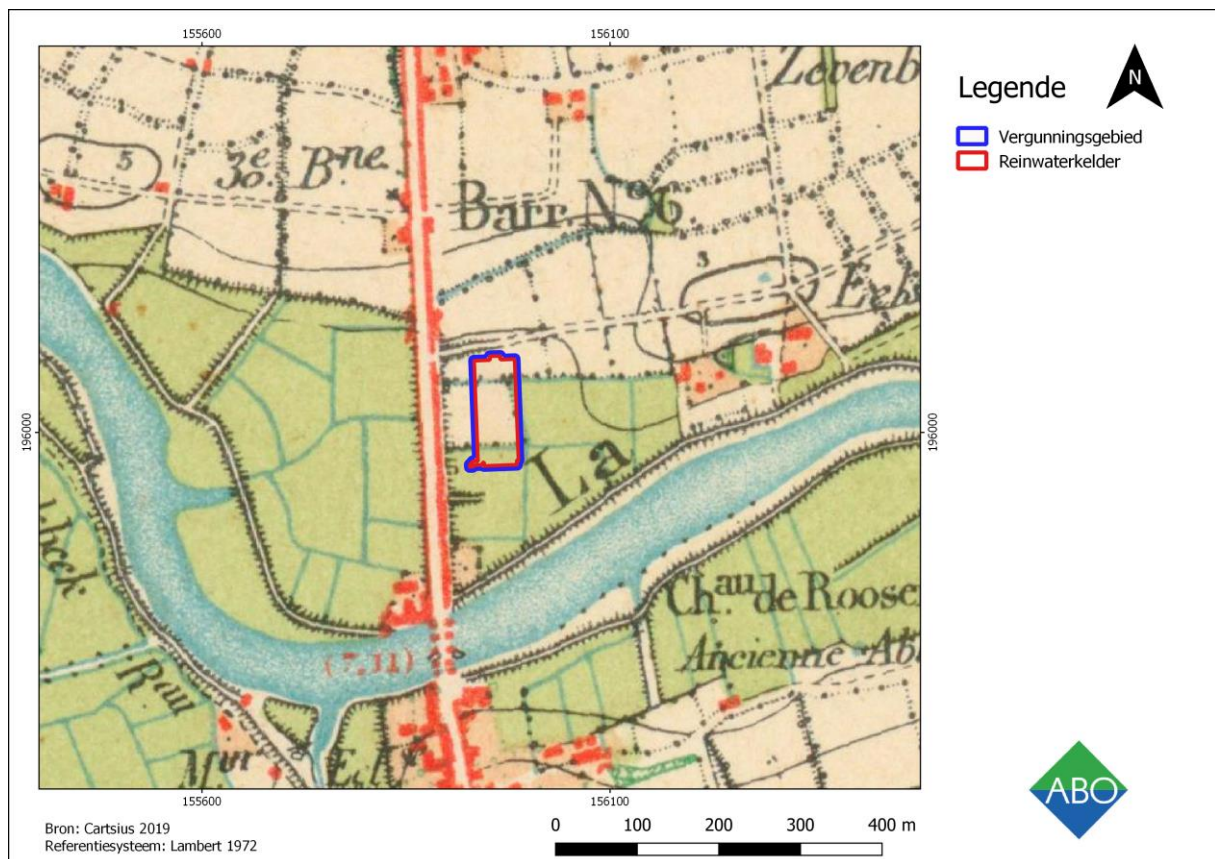
4.3.5 POPPKAART (1842-1879)

Ook op de Poppkaart zijn er weinig veranderingen op te merken. Ter hoogte van het vergunningsgebied is er nog steeds geen bebouwing aanwezig. Het terrein waar het vergunningsgebied ligt is wel opgedeeld in verschillende kleine percelen.

Figuur 27: Poppkaart met aanduiding van het vergunningsgebied.

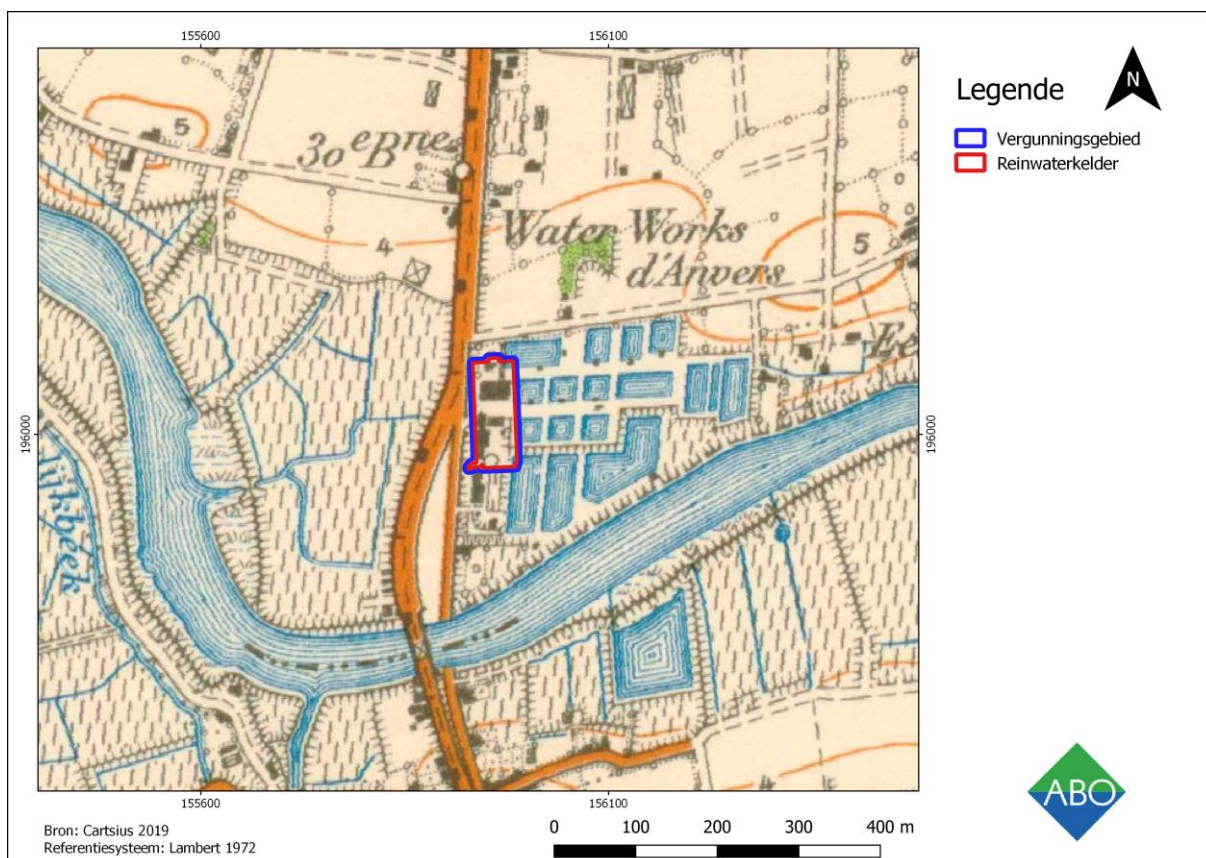
4.3.6 KAART VAN BELGIË UIT 1873

Figuur 28: Kaart van België (1873) met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.

Het vergunningsgebied wordt op de kaart van België uit 1873 nog steeds onbebouwd weergegeven (Figuur 28). Volgens de hoogtelijnen bevindt het vergunningsgebied tussen de 2 en 3 m TAW.

4.3.7 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË UIT 1939

Figuur 29: Kaart van België met aanduiding van het vergunningsgebied en de reinwaterkelder.

Ten opzichte van de topografische kaart van België uit 1873, zijn er op de kaart uit 1939 grote verschillen op te merken (Figuur 28 en Figuur 29). Ter hoogte van het vergunningsgebied zijn verschillende waterbekkens aangelegd. Op het vergunningsgebied zijn ook nog andere bijbehorende structuren zichtbaar in de zuidwestelijke hoek. Deze structuren behoorden hoogstwaarschijnlijk bij de waterbekkens.

Volgens de hoogtelijnen bevindt het vergunningsgebied zich nog steeds tussen de 2 en 3 m TAW.

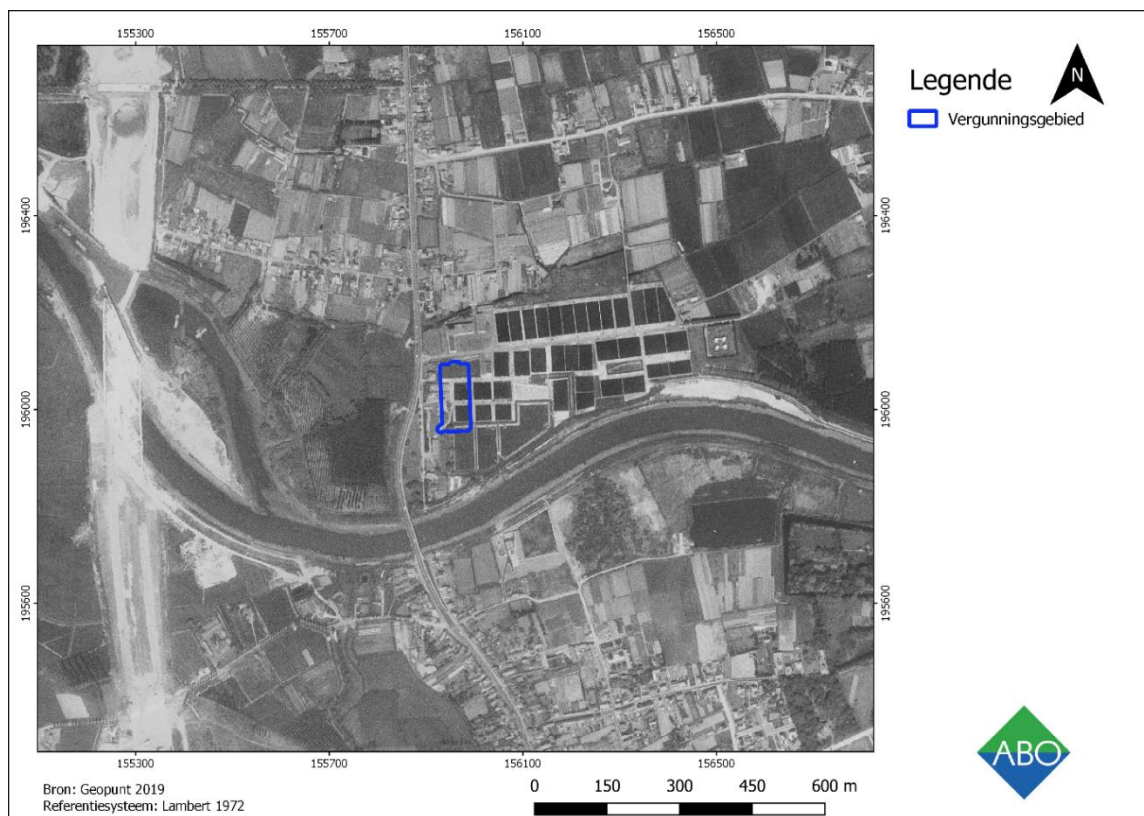
4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Volgens de historische kaarten is het vergunningsgebied tot de het midden van de 19^e eeuw onbebouwd gebleven. Tot deze tijd was het gebied in gebruik als weiland en/of akkerland. Grote veranderingen hebben plaatsgevonden tussen 1879 en 1939, wanneer er ter hoogte van het vergunningsgebied verschillende waterbekkens worden aangelegd. De aanleg van de waterbekkens heeft het bodemarchief binnen onderzoeksgebied op een aanzienlijke diepte verstoord.

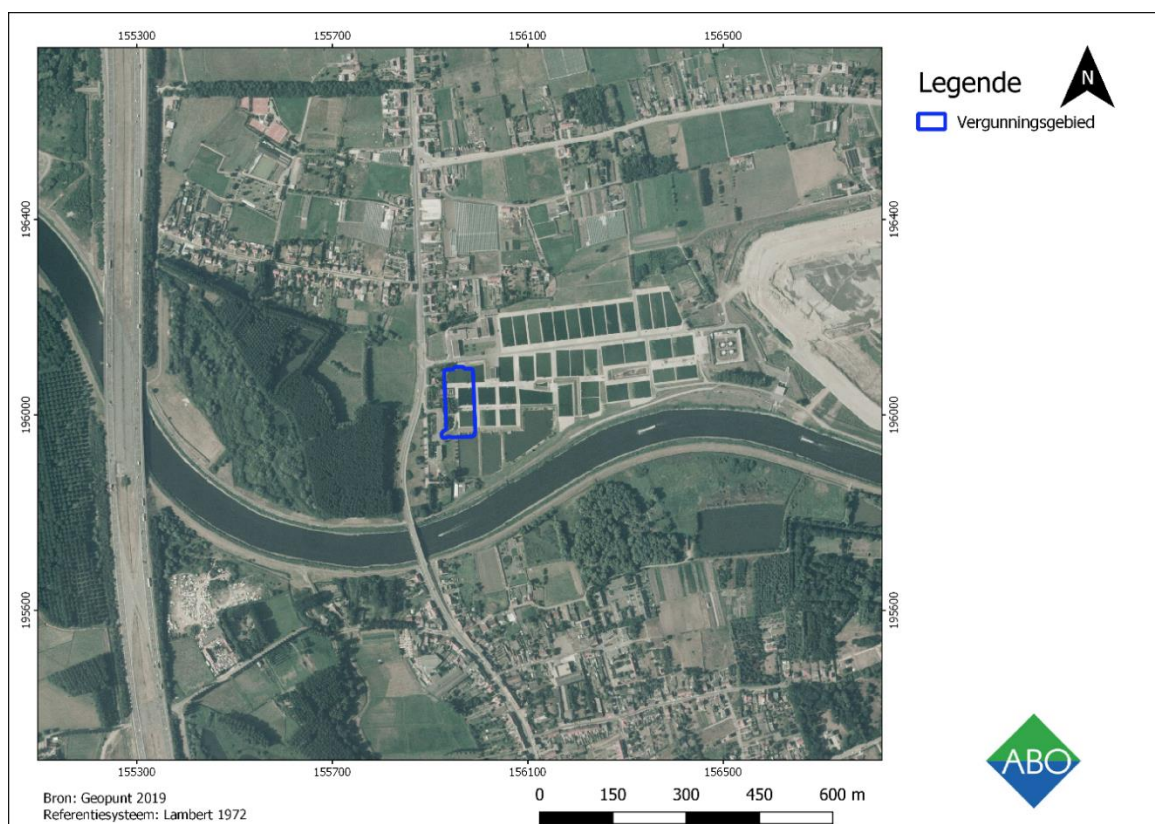
Op de orthofoto uit 1971 is te zien de aanleg van de E19 te zien. Ten noorden van het vergunningsgebied is een toename in het aantal huizen te zien (Figuur 30).

De luchtfoto uit 1989 toont zeer weinig veranderingen ter hoogte van het vergunningsgebied te opzichte van de luchtfoto uit 1971. De bouw van de E19 is intussen afgerond. Ter hoogte van het vergunningsgebied zelf bevinden zich nog steeds waterbekkens. In het uiterste oosten is men bezig met de aanleg van een zeer groot waterbekken dat op latere luchtfoto's duidelijk zichtbaar is. De opdrachtgever heeft ons foto's aangeleverd van deze oude waterbekkens (Figuur 32). Deze zouden in een vrije talud onder een hoek van 45° zijn afgegraven. De verstoring die gepaard ging met de bouw van deze waterbekkens is dus groter dan de omtrek van de waterbekkens.

Op de luchtfoto uit 2014 (Figuur 33) is te zien dat sommige waterbekkens ter hoogte van het vergunningsgebied reeds verdwenen zijn. Andere waterbekkens staan leeg en lijken opgevuld. Men is ook al begonnen met de aanleg van wegenis. Op de luchtfoto uit 2018 (Figuur 34) is te zien dat de waterbekkens al helemaal verdwenen zijn en dat ze plaats hebben gemaakt voor wegenis en stukken grond met gras. Mogelijk zijn deze waterbekkens verdwenen met het de aanleg van de reinwaterkelder.

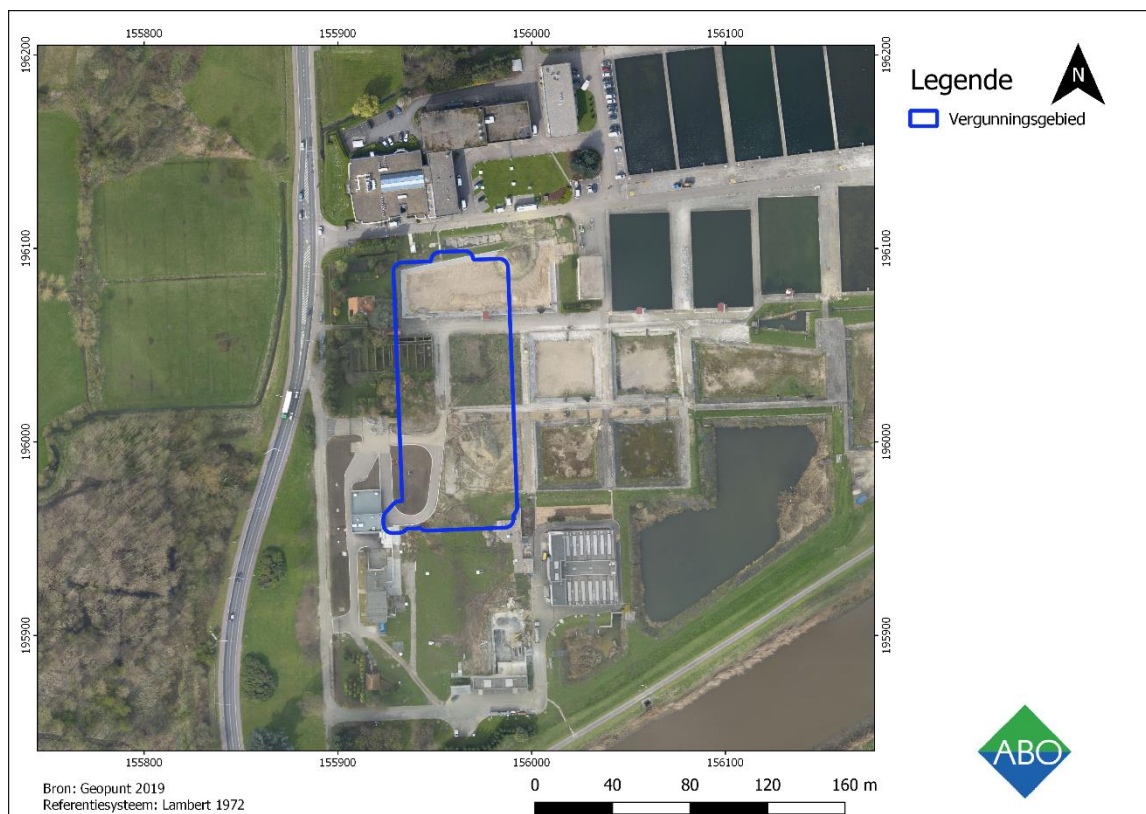
Figuur 30: Orthofotomozaïek kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1971) met weergave van het vergunningsgebied.

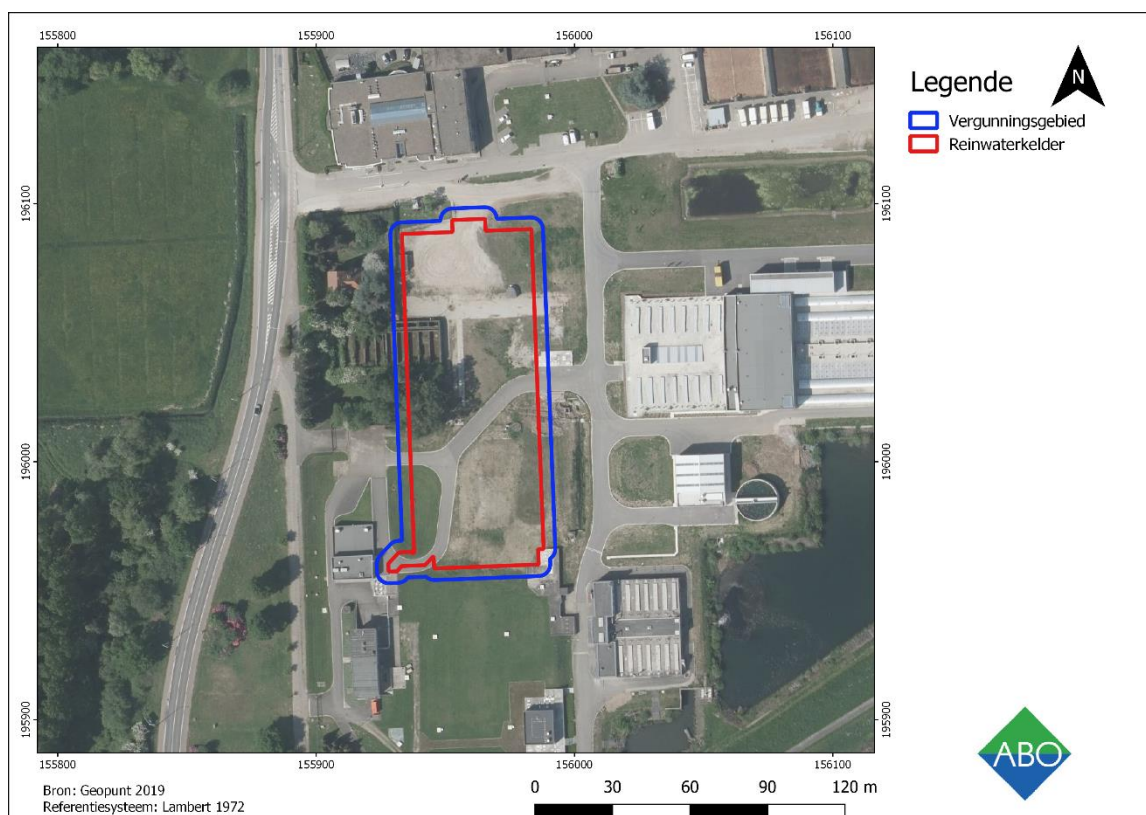
Figuur 31: Orthofotomozaïek kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1989) met weergave van het vergunningsgebied.

Figuur 32: Foto van de oude waterbekkens die er nu niet meer staan (Bron: opdrachtgever 2019).

Figuur 33: Orthofotomozaïek grootschalig, winteropnamen, panchromatisch (2014) met weergave van vergunningsgebied.

Figuur 34: Orthofoto middenschallig, winteropnamen, kleur (2018) met aanduiding van de reinwaterkelder en het vergunningsgebied.

5 BESLUIT

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van de landschappelijke, archeologisch en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

Het vergunningsgebied bestaat uit delen van percelen 381H en 383T aan de Mechelstesteenweg 111 te Rumst. De oppervlakte van het vergunningsgebied bedraagt 8.406,72m². Het terrein is gelegen op een gebied waar allemaal gebouwen staan voor het beheer van drink- en rioleringswater. Dit wordt beheerd door Water-link. Ter hoogte van vergunningsgebied liggen braakliggende gronden en wegen. Ten zuiden van dit terrein loopt de Nete, in het westen ligt de Mechelsesteenweg. Ten noorden van het vergunningsgebied bevinden zich woongebieden en landbouwgronden. Het vergunningsgebied ligt niet zover van het centrum van Rumst. 5km naar het zuiden ligt het stadscentrum van Mechelen.

De bodem van het vergunningsgebied staat gekarteerd als vergraven grond. In de buurt is er klei aanwezig die fluviatiel is afgezet. Elders in de omgeving van het vergunningsgebied wordt zowel leem als zand aangetroffen. Het vergunningsgebied bevindt zich op een gemiddelde hoogte van ca. 4 tot 5 m-TAW. Direct ten zuiden stroomt de Grote Nete.

In de buurt van het vergunningsgebied zijn sporen uit de steentijd, het mesolithicum en de ijzertijd opgegraven. Rumst ligt aan de kruising van de Nete en de Romeinse heirbaan tussen Bavay en Utrecht. Tijdens de Romeinse periode was er een nederzetting aan deze kruising. Na de Romeinse periode is er weinig geweten over dit gebied. Vanaf de late middeleeuwen worden dan weer meerdere sporen aangetroffen. Uit de Centrale Archeologische Inventaris zijn vrij veel meldingen gekend vanaf de late middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd.

Uit cartografische bronnen blijkt dat het onderzoeksgebied tussen de 18^e en 19^e eeuw onbebouwd is. Het was rond deze tijd in gebruik als weiland of als akkerland. Tussen 1879 en 1939 zijn er vele waterbekkens aangelegd ter hoogte van het onderzoeksgebied. Op de luchtfoto van 2014 is te zien dat deze stilaan in onbruik geraken. Sommigen zijn al verdwenen. Op de meest recente luchtfoto uit 2018 is te zien dat ter hoogte van het vergunningsgebied de waterbekkens zijn verdwenen en plaats hebben gemaakt voor braakliggend terrein en wegenis.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het potentieel tot kennisvermeerdering is gericht op het aantreffen van archeologische sequenties op delen van percelen 383T en 381H aan de Mechelsesteenweg 111 in Rumst waar een reinwaterkelder wordt gerealiseerd.

Ondanks dat het potentieel voor archeologie vanaf de steentijd matig is, wordt er geen verder onderzoek aanbevolen. Luchtfoto's tonen aan dat het vergunningsgebied tussen 1879 en 1939 verstoord is door de aanleg van waterbekkens. Deze zijn in gebruik gebleven tot ongeveer 2014 en in 2018 waren ze volledig verdwenen. Deze waterbekkens waren vrij groot van omvang en hebben het bodemarchief binnen het vergunningsgebied tot op een diepte van 3,67m-MV verstoord. In totaal is 82% van het vergunningsgebied verstoord door de aanleg van deze bufferbekkens. Dit heeft zeer grote invloed gehad op het bodemarchief en de eventueel aanwezige archeologische lagen.

Het overige gedeelte (zuidwestelijk) van het vergunningsgebied is momenteel bedekt met een weg van asfalt (530 m²). Daarnaast zijn er meerdere bomen verspreid over het gebied. Na 1939 hebben in deze hoek verschillende structuren gestaan, die hoogstwaarschijnlijk met de waterbekkens in verbinding stonden. Deze structuren hebben mogelijk de bodem ook tot op een aanzienlijke diepte verstoord.

Daarnaast vinden de geplande werken grotendeels in verstoorde grond plaats. De reinwaterkelder wordt uitgegraven tot een diepte van 4,45m, maar worden uitgevoerd in een reeds diep vergraven ondergrond. Er is **dus geen potentieel tot kennisvermeerdering**. Op basis van dit potentieel adviseren wij **vrijgave** voor verder onderzoek.

6 SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO nv naar aanleiding van de werken aan de Mechelsesteenweg 111 te Rumst, waar een reinwaterkelder wordt gebouwd. Het doel van dit onderzoek is driedig. Ten eerste wordt er op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande werken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

1. Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het vergunningsgebied in gebruik was als weiland en/of akkerland tot en met de 19^e eeuw. Tussen 1879 en 1939 zijn ter hoogte van het onderzoeksgebied waterbekkens aangelegd tot op een diepte van XXXm-MV diep. Deze waterbekkens zijn ongeveer in gebruik geweest tot 2014, daarna werden ze langzaam dichtgemaakt met grond. Ongeveer 82% van het gehele vergunningsgebied is daardoor verstoord. Daarnaast zijn er nog andere structuren (asfalt en bomen) aanwezig die het vergunningsgebied aanzienlijk hebben verstoord. De reinwaterkelder wordt uitgegraven tot een diepte van 4,45m, maar worden uitgevoerd in een reeds diep vergraven ondergrond.
2. De werken voorzien een ingreep in de bodem van ca. 8.406,72m². Aangezien de ondergrond reeds diepgaand verstoord is (tot zo'n 3,67m-MV), zijn eventueel aanwezige archeologische resten reeds verdwenen.
3. De landschappelijke context geeft een potentieel voor de steentijd. Meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris geven vooral een potentieel weer voor steentijd, het mesolithicum, de ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd. In dat opzicht zouden er sporen uit deze perioden aangetroffen kunnen worden. Zoals eerder vermeld is de ondergrond binnen het vergunningsgebied reeds verstoord en wordt het potentieel tot kennisvermeerdering laag geschat.

Rekening houdend met voorgaande argumenten is het potentieel tot archeologisch kenniswinst ter hoogte van het vergunningsgebied aan de Mechelsesteenweg te Rumst afwezig. Daarom adviseren we **vrijgave** van het hele terrein voor verder onderzoek.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		8 maart 2019
Toon Moeskops	Business Unit Manager		8 maart 2019
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		8 maart 2019

8 BIBLIOGRAFIE

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Abdij van Rozendaal
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/6040> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Dokterwoning
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1695> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Eclectische burgerhuis
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1707> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Kapel Heilige Lazarus en aanpalende woning met omgeving
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/300162> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Rumst
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120696> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Walem-Brug
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1708> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Zennegat – Battenbroek: fase 5
[online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/6421> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- CadGIS 2019: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 28 februari 2019).
- Cartesius 2019: <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?lang=nl> (geraadpleegd op 8 maart 2019).
- Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2019.
- DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2019: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 28 februari 2019).
- Geopunt Vlaanderen 2019: Basiskaarten (Luchtfoto's, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 27 februari 2019).
- Geopunt Vlaanderen 2019: Historische kaarten (Fricx, Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 1 maart 2019).
- Inventarissen Onroerend Erfgoed 2019 (Bouwkundig erfgoed, Landschapsatlas, Wereldoorlogrelicten, Historische stadskern, Beschermd stads- of dorpsgezicht, Archeologische zone, Zone waar geen archeologie te verwachten valt) [Online], inventaris.onroerenderfgoed.be (geraadpleegd op 1 maart 2019).

Nationaal Geografisch Instituut (NGI) 2019: Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 1 maart 2019).

Van Ranst E. & C. Sys. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*. Laboratorium voor bodemkunde. Universiteit Gent: Gent.

Vandenberghe, N. & F. Gullentops. 2001. Kaartblad 26. Toelichtingen bij de geologische kaart van België – Vlaams Gewest. Belgische Geologische Dienst en Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie. Brussel.